

Razgovor ob prazniku občine Kranj

1. avgusta praznuje občina Kranj svoj praznik. Ob tej priložnosti smo pozvali predsednika IS skupščine občine Franca Šifkoviča za kratek razgovor. V njem je prikazal pomen Iskre — Elektromehanike v okviru gospodarstva kranjske občine.

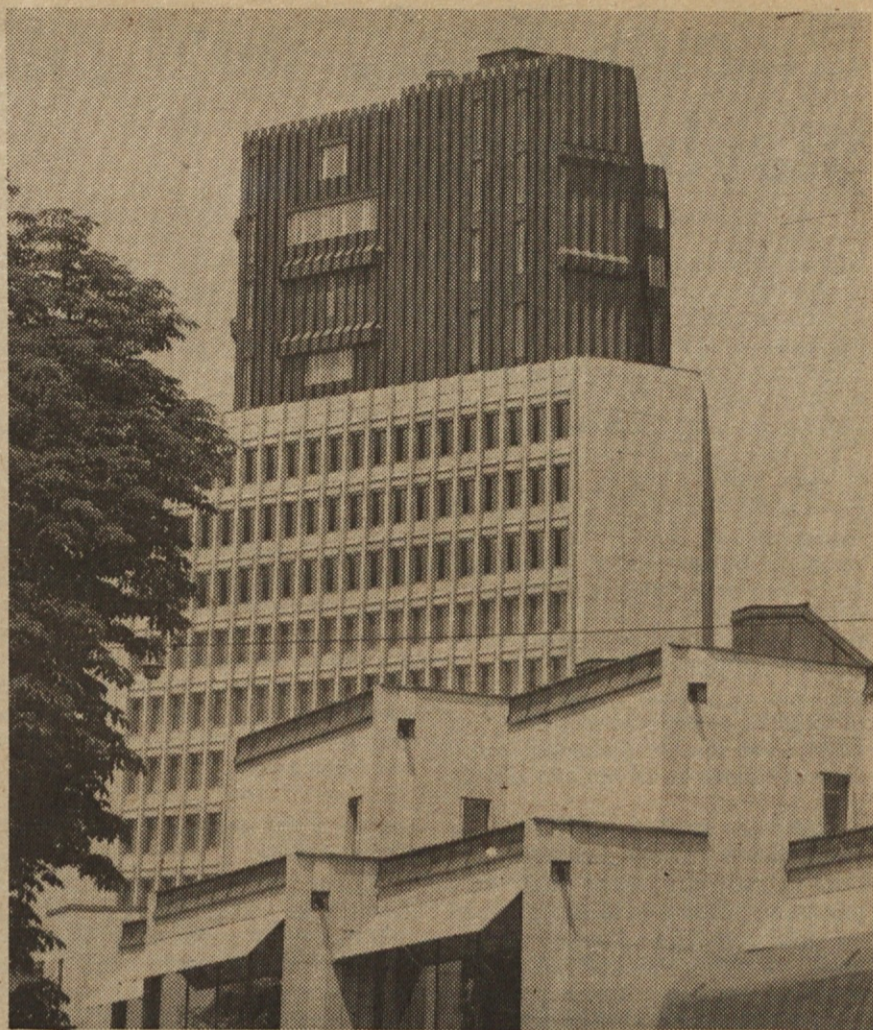
„Včasih slišimo mnenje, da naše največje delovne organizacije dokaj presegajo občinske meje in da njihovih problemov ni mogoče reševati samo v okviru občine. Pri tem moramo poudariti, da je to sicer res, vendar samo v poslovnem smislu. Brez dvoma je Elektromehanika tako velik industrijski gigant, da v marsikaterem pogledu presega občinske meje. V njenih TOZD je zaposlenih preko 7000 ljudi, ki pa živijo v kranjski občini. Ti s svo-

jim delom in še posebej tistim delom svojega dohodka, ki ga dajejo za reševanje širših družbenih potreb, bistveno prispevajo k celokupnemu življenju v občini.

Se posebno smo zadovoljni s tem, da je Iskra v zadnjih letih izvedla majhno revolucijo, se organizacijsko in tehnološko približala svetovnemu tehnološkemu nivoju. Z ozkega prostora, ki ni dopuščal širjenja, se je preselila na nove lokacije, kjer to možnost

ima v teku prihodnjih let. Glede na značaj izdelkov, ki jih izdelujejo njene TOZD, pa bo v bodoče vendarle potrebno razmisliti o nadaljnjih možnostih zaposlovanja. Razširitev TOZD in proizvodnega programa bo zahtevala še precej novih delavcev, ki jih pa Kranj nima. Zato bo pri nadaljnji rasti delovne organizacije postalo nujno ukiniti oziroma preseliti tiste dele proizvodnega programa, ki še vedno zahtevajo veliko fizičnega dela.

Občinska skupščina že nekaj let ugotavlja, da kranjsko gospodarstvo zaposluje ekstenzivno. Stopnja zaposlovanja novih delavcev se tudi letos

Najnovejši pogled na naš projektivno-poslovni center na trgu Revolucije.

giblje okrog 5 %, kar je visoko nad zveznim in republiškim povprečjem. Bistvo problema tako visoke rasti zaposlovanja je v tem, da to isto gospodarstvo ni vedno sposobno zagotoviti tako velikemu številu novih delavcev ustreznega individualnega in družbenega standarda. Zato se bomo morali v občini dogovoriti za usmerjeno zaposlovanje (na visoko produktivna delovna mesta) oziroma za večje prispevke tistih OZD, ki zaposlujejo ekstenzivno.“

„Kako pa ocenjujete proces samoupravljanja v Iskri—Elektromehaniki?“

„Menim, da se je Elektromehanika uspešno vključila v nov ustavni sistem. Razumljivo pa je, da smo šele na začetku in da sama ustanovitev TOZD ne zadošča za uresničitev bistva nove ustave.“

„Kaj menite o kulturi medsebojnega dogovarjanja v občinskem merilu?“

„V letošnjem letu smo se z delovnimi ljudmi Elektromehanike uspešno dogovorili o splošni porabi. Delegati oziroma predstavniki Elektromehanike se prav tako uspešno vključujejo v reševanje družbenih vprašanj na ravni občine. Za primer naj navedem učinkovito vključevanje Elektromehanike v izgradnjo rekreacijskega centra na Kravcu.“

Kolektivu Elektromehanike želim, da bi dosegel tiste cilje, ki si jih je zastavil za letošnje leto ter da še v večji meri postane kovačnica kadrov tudi za širše družbene potrebe ter z vsem tem prispeva h krepitvi samoupravnih socialističnih odnosov, krepitvi njihove delovne organizacije in tudi občine, v kateri živi in dela.“

V.B.R.

Kranj dobiva vedno lepši videz in se nenehno širi.

Delovni čas v novi poslovni stavbi Iskre

I. UVODNO POJASNILO

Premični delovni čas se razlikuje od sedanjega po tem, da pričetek in konec dela nista določena s časovnim trenutkom, temveč s časovnim obdobjem. To pomeni, da delavec lahko pride na delo v katerikoli trenutku v okviru časovnega obdobja, ki je določen za pričetek dela in se to šteje, kot pravočasen prihod na delo. Enako pravilo velja tudi za zaključek dela oz. odhod z dela. Za lažje razumevanje in enostavnejšo razlago (v nadaljevanju) bomo podali nekaj pogosto uporabljenih pojmov, ki so povezani s premičnim — lahko tudi „premakljivim“ delovnim časom:

OBVEZNI DELOVNI ČAS

je tisti del (50–75 %) normalnega delovnega časa, ko morajo biti prisotni na delu vsi sodelavci razen opravičeno odsotnih. To časovno obdobje je omejeno s takimi imenovanim časovnim trenutkom najkasnejšega možnega prihoda na delo in najzgodnejšega dovoljenega odhoda z dela. Obvezni del delovnega časa je torej edini del delavnika, ki je predpisan tako, kot je doslej predpisan celoten delavnik (točen čas pričetka in konca dela).

OBDOBJE DOVOLJENEGA DELAVNIKA

je tisti del dneva v katerem lahko delavec opravi svojo delovno dolžnost. To obdobje je omejeno s časovnim trenutkom najzgodnejšega dovoljenega prihoda na delo in s najkasnejšim obveznim odhodom z dela. Obdobje dovoljenega delavnika je največkrat 2–2,5-krat daljše od obveznega delovnega časa, ali približno 1,5-krat daljše od sedanjega rednega delovnega časa.

OBDOBJE PREMIČNEGA DELAVNIKA

je sestavljeno iz časovnega obdobja za prihod na delo in iz časovnega obdobja za odhod z dela. Dolžina obeh obdobji skupaj je enaka razliki med dovoljenim in obveznim delovnim časom, dočim je premično obdobje za prihod na delo enako razliki med najkasnejšim možnim in najzgodnejšim dovoljenim prihodom na delo. Po enakem pravilu je premično obdobje za odhod z dela enako razliki med najkasnejšim obveznim odhodom z dela in najzgodnejšim dovoljenim odhodom z dela.

NORMALNI DELAVNIK

je sedaj veljavna dnevna delovna obveza 8,5 ali 8 ur odvisno od dneva v tednu.

PREDNOSTI PREMIČNEGA DELAVNIKA

Potreba po spremembi dosedanjega nepomičnega delavnika je nastala kot posledica skoraj neprekosljivih težav sodobno organizirane urbane družbe v industrijskih središčih zahodne Evrope. Prometne in prevozne konice so grozile, da bodo porušile industrijski red točnega pričetka dela in hkrati „požrle“ živce na to zahtevo navajenega delavca, ki so mu ovire na „vsakem koraku“ onemogočale, da bi prišel pravočasno na delo. Teoretske raziskave in kasnejši prektični preizkusi so dokazali, da ima premični delovni čas celo vrsto prednosti ne samo za delodajalce, temveč tudi za delojemalce. Glavne prednosti tega delovnega časa so:

- boljša izraba delovnega časa
- boljši izkoristek prostega časa delavca
- ugodnejše psihično počutje delavca
- enakomernjša obremenitev javnih sredstev in komunikacij.

Ne bo odveč, če vsako skupino prednosti nekoliko bolj podrobno opišemo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kupujmo obveznice federacije

Letos smo v naši državi prvič izdali obveznice federacije, ki jih lahko kupujejo porabniki družbenih sredstev, druge organizacije, pravne osebe in občani.

Druga serija obveznic bo v prodaji od 1. julija 1974. Zakon, navodila ter dogovor republik in pokrajin označujejo obveznico federacije kot nov pojav na našem denarnem trgu.

Obveznica federacije je vrednostni papir. Nakup te obveznice pomeni kratkoročno vlaganje prostih sredstev. Pogoji so za vlagatelja zelo ugodni, seveda pa veliko pomenijo tudi za skupnost.

Federacija je te obveznice — vrednostne papirje — izdala z namenom, da bi namensko zbirala prosta sredstva za kritje dela stroškov federacije v letu 1974, hkrati pa bi razbremenila gospodarstvo ter zagotovila stabilen in varen razvoj države. Prosta denarna sredstva bomo sedaj zbirali preko obveznic, za katere jamči celotna skupnost. S tem bo veliko pridobila skupnost, hkrati pa bodo imeli velike koristi tudi vlagatelji.

Za vsako obveznico bomo plačevali 10-odstotne obresti, ki jih bomo obračunavali in izplačevali vnaprej, že ob samem nakupu obveznic. Obresti tečejo od prvega dne prihodnjega meseca. To pa pomeni, da bo prej kupljena obveznica prinesla več obresti, ki jih bomo izplačali vnaprej. Poleg obresti imajo kupci obveznic tudi več pomembnih ugodnosti ter olajšav, ki jih določata zakon o izdajanju obveznic federacije ter posebni dogovor republik in pokrajin. Kupcem obveznic — porabnikom družbenih sredstev, drugim organizacijam, pravnim osebam in občanom, bomo priznali davčne olajšave v višini 6 odstotkov nominalne vrednosti kupljenih obveznic. Te olajšave bodo veljale pri davku na dohodek delovne organizacije, davku na dohodek v kmetijski dejavnosti in davku na skupni dohodek občanov.

Kupci bodo obveznice lahko uporabili namesto gotovine pri najemanju potrošniških posojil. Z obveznicami kupci lahko poravnajo tudi obveznosti do federacije in sicer do 1. julija 1975.

Obveznice iz druge serije, ki bodo v prodaji od 1. julija 1974, bodo začele veljati 31. decembra 1975. Z izplačilom obveznic pa prenehajo tudi vse obveznosti federacije. Izplačilo obveznic zastara v petih letih od dneva obvestila za izplačilo.

Nominalne vrednosti obveznic so: 100, 200, 1.000, 2.000 in 10.000 dinarjev. Kupite jih lahko od 1. julija 1974 do 31. decembra 1974.

Julija 1974 bodo veljale naslednje cene obveznic:

obveznica za 100 dinarjev	87,30 dinarjev
obveznica za 200 dinarjev	174,60 dinarjev
obveznica za 1.000 dinarjev	873,00 dinarjev
obveznica za 2.000 dinarjev	1.746,00 dinarjev
obveznica za 10.000 dinarjev	8.730,00 dinarjev

Obveznice so v prodaji v vseh bankah in poštah. Zapisane bodo na ime vlagatelja.

Z NAKUPOM OBVEZNICE FEDERACIJE BOSTE POMAGALI SKUPNOSTI IN KORISTILI SEBI!

Delovni čas v novi poslovni stavbi Iskre

(Nadaljevanje s 1. strani)

BOLJŠI IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

Znano je dejstvo, da ima vsak delavec svoj osebni delovni in rekreacijski ritem, ter svojo krivuljo prebujanja in delovnega učinka. Te krivulje se največkrat po svoji osnovni obliki med seboj bistveno ne razlikujejo, pač pa so med njimi dokaj opazni časovni zamiki. Pri stalnem – nepremičnem delovnem času prav iz teh razlogov opazamo, da se nekateri „prebujajo“ še na delovnem mestu in da pridejo v delovno „formo“ šele okoli 8-ure, dočim drugi pridejo že „prebujeni in ogreti“ na delo. Namesto, da bi se prebujali in ogrevali v prostem času, prenekateri to počnejo med delovnim časom, kar ima za posledico manjši delovni učinek in še njihovo zlovilnost.

Malo je delovnih mest, kjer je obseg dela v vsakem delu delovnega časa in vsak dan vedno enak. Zelo pogosti so primeri, da se tudi pri obsegu dela pojavljajo „konice“ in trenutki ali celo obdobja večjega ali manjšega brezdolja. Ker je pri sedanjem načinu delovni čas ustaljen, se tudi delovna zmogljivost, ki je vsota vseh delovnih moči, obnaša kot stalnica, dočim se obseg dela pojavlja kot spremenljivka. To neskladje med obsegom dela in delovno zmogljivostjo, so doslej reševali nadure pri predlaganem delavniku, pa bi se to neskladje lahko rešilo v večini primerov s prilagajanjem dolžine delovnega časa obsegu dela.

Dnevni učinek delavca je nemalokdaj odvisen tudi od razpoložnosti delavca oz. od njegovega osebnega počutja. Ne glede na počutje je moral delavec doslej prebiti obvezni delovni čas na delovnem mestu, ali pa prositi za izhod, brez naknadnega časovnega nadomestila ali z nadomestilom. Pri predlaganem delovnem času si lahko delavec, kadar je nerazpoložen, skrajša delovni čas na dolžino obveznega delovnika, brez kakršnihkoli pojasnil ali opravičil. Nasprotno, pa si lahko delavec podaljša delovni čas na najdaljši dovoljeni delovni čas, kadar je izredno razpoložen za delo, ali kadar meni, da mora delo dokončati do določene stopnje. Vsi ti pjavljajo izboljšanje izkoristek delovnega časa, ker delavec „zdravljen“ nerazpoloženosti za delo prenese na svoj prosti čas.

Delovni čas je boljše izkoriščen tudi zato, ker večino zasebnih opravkov, ki jih mora opraviti delavec doslej v delovnem času, lahko opravi pri premičnem delavniku izven obveznega delovnega časa t. j. v obdobju premičnega delavnika.

maksimalno prilagojenost delovnega časa voznim redom.

Potovanje na delo ali z dela v času prometnih konic podaljšuje potreben čas za prihod in odhod z dela, na račun prostega časa delavca. Če se zaradi premičnega delavnika, lahko odpravi delavec od doma ali iz delovnega mesta v času izven konic, rabi za potovanje krajši čas in ima zato na voljo več prostega časa.

V družinah, kjer vsi družinski člani odhajajo z doma bodisi zaradi zaposlitve, šole ali varstva ob različnem času, je to združeno v precejšnjo izgubo časa in dodatnimi stroški. Pri premičnem delavniku je mogoče čase odhoda ali prihoda medseboj uskladiti do take mere, da vsi ali večina družinskih članov, hkrati odhaja z doma oz. se vrača domov.

UGODNEJŠE PSIHIČNO POČUTJE DELAVCA

Ker pri sedanjem delovnem času pričetek in konec dela, dostikrat pa tudi trajanje delavnika nista bila usklajena z delavčevim osebnim ritmom, je to povzročalo psihične napetosti, odpor do dela in občutek prisile. Premični delavnik ustvarja zaradi večje svobode, glede pričetka in konca delovnega časa občutek samostojnosti in manjše odvisnosti ter demokratičnosti. Človek ima občutek, da se ga ne obravnava več kot sredstvo za delo, ki je na voljo v odrejenem času, temveč kot individualno osebnost, ki se ji zaupa, da bo opravila svojo delovno nalogo ob upoštevanju osebnih potreb in skupnih nalog.

Nepričakovani dogodki v zasebnem življenju, kot na primer obisk, obolelost, slab počitek, zadržki ali ovire na poti v službo ipd., so bile doslej dostikrat osnovni razlog zamujanja. Za vse, občasne zamudnike je nepravčasen prihod na delo neprijeten pripetljaj, ki so se ga skušali z naglico in seveda z veliko živčno napetostjo izogniti ali vsaj oblažiti. Živčna napetost, utrujenost, nerazpoloženost, pomanjkljivo urejena zunanost niso stimulatorji dobrega počutja in velikega delovnega učinka.

Z novim načinom dela se spremeni tudi vrednotenje takoimenovanih „kroničnih“ zamudnikov. Doslej se je njihovo zamujanje obravnavalo kot nekolegialno, neodgovorno ravnanje ali kot odraz osebne neurejenosti, čeprav je bil razlog lahko biološke narave. Tisti, ki rabijo zjutraj za „prebujanje in ogrevanje“ dalj časa, prav gotovo ne bodo več na listi zamudnikov, to pa je tudi zanje velika psihična sprostitev.

zmogljivosti, ki pa so izven konic zelo slabo izkoriščene. Premakljivi delovni čas je torej tudi družbeno koristen.

Podobno kot na javnih cestah se pojavljajo konice tudi v poslovni stavbi na vseh njenih komunikacijskih poteh, če sta pričetek in konec dela predpisana s časovnim trenutkom. To je zlasti problematično pri stolpnih, kje so vertikalne poti daljše od horizontalnih. Podatek, da je z obstoječo zmogljivostjo dvigal možno „napolniti“ poslovno stavbo ISKRA v 20 minutah, že sam po sebi kaže na to, da bo za vse delavce določen enak pričetek in konec dela problematičen.

Premakljivi pričetek in konec dela pa ugodno vpliva tudi na enakomernjšo obremenitev ostalih skupnih zmogljivosti in naprav v poslovni stavbi. Predvsem velja ta ugotovitev za restavracijo in avtomate za osvežilne pijače, ter za garderobe, hodnike in stopnice.

POGOJI ZA UVEDBO PREMIČNEGA DELOVNEGA ČASA

Posebnosti nekaterih delovnih mest. To vrsto delovnega časa je najlažje uvesti pri takih delih, kjer med delovnimi mesti ali med njimi in poslovnimi strankami ni trajne povezave oz. odvisnosti čim manj pogoste so medsebojne povezave med delovnimi mesti ali strankami tem krajši je lahko obvezni delovni čas in obratno. To pomeni, da se lahko z dolžino obveznega delavnika regulira čas za medsebojno komuniciranje in s tem ustvarja večjemu številu delovnih mest pogoje za premični delovni čas. Iz statističnih podatkov za IC je razvidno, da so na primer obiski strank najbolj intenzivni med 8- in 12-uro (približno 60%) in da je do 8-ure zjutraj le okoli 14% vseh obiskov. Če smatramo zunanje obiske kot najvažnejši faktor vseh vrst komuniciranja, tedaj iz teh podatkov lahko sklepamo, da so tudi s tega vidika podani pogoji za uvedbo premičnega delavnika.

Na vseh tistih delovnih mestih, kjer narava dela zahteva obvezno prisotnost ves čas delovnika kot na primer pri receptorjih, vzdrževalcih, kurjačih, tajnicah ipd. se lahko rešuje problem premičnega delavnika takole:

Ugotovi se, v katerem delu dovoljenega delavnika je prisotnost na delu za posamezno delovno mesto resnično nujna. Pri tem ne kaže spregledati obstoječe prakse, kako se je doslej reševalo njihovo prisotnost na delu, ko so od njih odvisni sodelavci opravljali nadurno delo ali ko so delali na delu proste dneve.

Z dogovorom naj neposredno prizadeti povedo kakšna oblika delovnika jim bi najbolj ustrezala, bodisi v obliki uvedbe obveznega dežurstva ali sporazumno dogovorjenega prihoda na delo v takih časovnih obdobjih, ko bo zadovoljeno skupnemu in zasebnemu interesu.

Tudi v primeru, ko podjetje organizira prevoze na delo in z dela s posebnimi vozili je možna uvedba pomičnega delavnika, na ta način, da se sopotniki dogovorijo za drugačen delovni čas, ki bi vsem boljše ustrežal od dosedanjega, ali pa se nekateri ali vsi preusmerijo na javni prevoz.

REGISTRACIJA PRISOTNOSTI IN ODSOTNOSTI Z DELA

Med najvažnejše pogoje za uvedbo premičnega delovnega časa spada tudi objektivna registracija prisotnosti na delu. To nalogo lahko najbolj zadovoljivo opravijo takoimenovane žigosne ure ali pa posebni časovni števcji oz. pomnilniki.

Najenostavnejša in tudi najstarejša oblika mehanizirane registracije prisotnosti na delu so žigosne ure, ki pri premičnem delavniku niso več sredstvo za ugotavljanje točnosti prihoda in odhoda z dela, temveč za ugotavljanje prisotnosti na delu. Ker je ta oblika registriranja v novi poslovni stavbi že predvidena, drugih oblik ne bomo posebej opisovali, tudi zato ne, ker menimo, da takšne kot so sedaj razen tistih s feritnim pomnilnikom niso najbolj ustrezne.

Na žigosnih karticah bi vodili tudi vse vrste odsotnosti z dela ne glede na to ali so plačane ali ne. V ta namen bi bilo potrebno sestaviti poseben seznam vseh vrst odsotnosti, jih sifrirati in določiti, katere od njih se plača in katere je potrebno nadomestiti z delom. Tako oblikovana kartica bi lahko služila kot edina osnova za izračun OD po vseh osnovah in merilih, če sta zanje osnova prisotnost na delu in plačana odsotnost.

Pri pomičnem delavniku zadošča ena žigosna ura za cca 200 delovnih mest, medtem ko se pri sedanjem

Montaža stropnih elementov v PPC.

stalnem delavniku računa lahko le s 100 delovnimi mesti. Povsod tam, kjer bi bilo zaposleno na primer manj kot 50 ali 30 delavcev, ne bi kazalo uvesti žigosnih ur, pač pa bi za to pooblaščen administratorke prav tako na karticah ročno registrirale prisotnost na enak način kot to opravi žigosna ura.

PREDLOG PREMIČNEGA DELAVNIKA

Osnovna časovna razdelitev delavnika.

Preselitev v novo poslovno stavbo in uvedba žigosnih ur, sta priložnosti, ki sami po sebi opozarjata na uvedbo premičnega delavnika. Čeprav ne poznamo v zadostni meri strukturo izrabe delovnega časa v IC-ju predpostavljamo, da bi lahko uvedli naslednjo obliko premičnega delavnika:

– dovoljeni delavnik od 6,00 do 17,00 ure ali od 6,00 do 18,00 ure

– obvezni delovni čas od 8,00 do 13,00 ure ali od 7,30 do 12,30 ure ali od 8,00 do 12,30 ure

– premični delavnik za prihod na delo od 6,00 do 8,00 ure ali od 6,00 do 7,30 ure

– premični delavnik za odhod z dela od 13,00 do 17,00 ure ali 13,00 do 18,00 ure ali 12,30 do 17,00 ure ali 12,30 do 18,00 ure

– normalni delavnik od ponedeljka do četrтка 6,30 do 15,00 ure in v petek od 6,30 do 14,30 ure ali vsak delovni dan od 6,30 do 14,30 ure

– najdaljša dovoljena dnevna prisotnost na delu 9 ur ali 10 ur

– najdaljša dnevna prisotnost na delu z nalogom za podaljšano delo 12 ur.

Najpomembnejši od vseh delov delavnika je obvezni delovni čas. To je namreč čas, v katerem potekajo vse notranje in zunanje komunikacije. Zaželeno je, da je ta čas tudi pri izrazito komercialnih dejavnostih časovno omejen, da tako delavec ni ves čas delavnik, pod „pritiskom“ telefona ter obiskov in da ima tako nekaj časa tudi za načrtovanje ter urejanje svojega lastnega dela. Menim, da je 6-urni obvezni delovni čas zgornja meja, pri kateri je uvedba premakljivega delavnika komaj še smiselna.

Za premični del delavnika za prihod na delo mora biti po mojem mnenju na razpolago najmanj 1,5 ure, ker se sicer uvajanje premičnega delovnega časa verjetno ne izplača, saj se ravno v jutranjih urah dosega največje prihranke pri izrabi delovnega časa.

Pomen dovoljenega delavnika je v tem, da se kljub premakljivemu delavniku zagotovi racionalno izkoriščanje

energetskih virov, posluževalnih delavcev (receptorji, tajnice, telefonske centrala itd.), dežurnih vzdrževalcev ipd. in da se lahko izvede redno čiščenje in preventivno vzdrževanje.

Normalni delavnik uporabimo kjer merilo dnevne delovne dolžnosti, to je število ur, ki jih delavcu priznamo kot opravljeno in plačano odsotnost dela, kadar je bil poslan na strokovno izobraževanje, službeno potovanje, kadar je odšel predčasno z dela zaradi službenih opravil izven delovnega mesta, ali kadar je iz istih razlogov prišel kasneje na delovno mesto.

Namen omejitve najdaljše dnevne prisotnosti na delu je zaradi znanega upada delovne zmogljivosti pred določene meje in zaradi zaščite delavca. Isti pomen ima tudi omejitev podaljšanim delu s tem, da bi od 12 ur odšteli delavcu še 0,5 ure obvezen opoldanski odmor.

ČASOVNA IZRAVNAVA DELOVNE OBVEZNOSTI

Pri uvedbi premičnega delovnega časa je potrebno opredeliti tudi, katerih časovnih obdobjih se morajo izravnavati razhajanja med vsoto dnevne obveznosti in dejansko opravljenimi urami. Nekateri rešitve vztrajajo na obvezni mesečni izravnavi druge pa dovoljujejo prenašanje časovnega dolga ali dobroimetja v naslednjem mesecu.

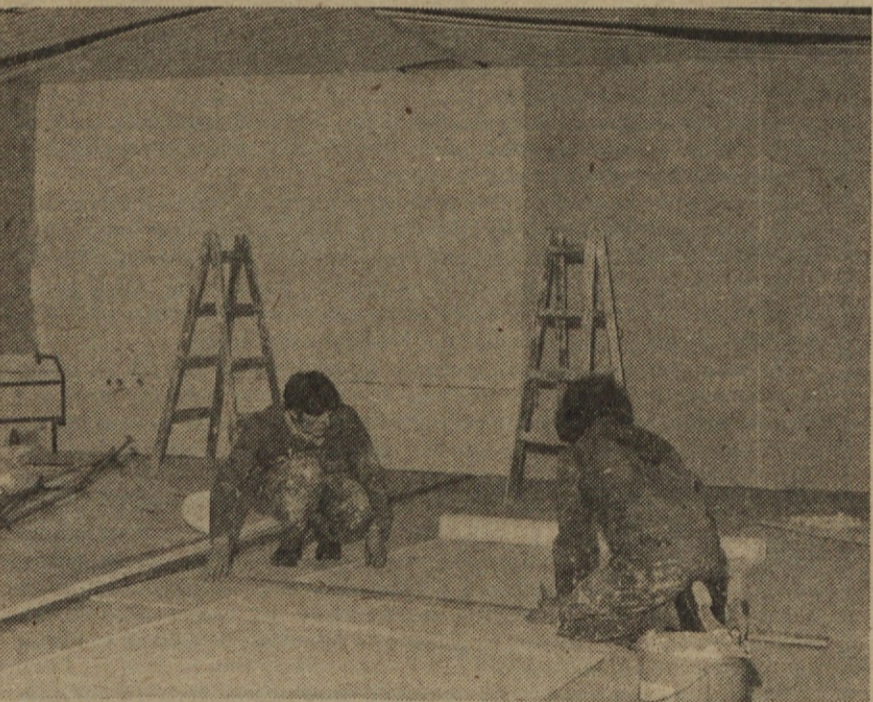
Predlagam, da se usvoji glede izravnave delavne obveznosti naslednja načela:

– delavec je lahko ob koncu meseca v zaostanku za njegovim delovnim obvezo največ do 8 ur. Če to mejo prekorači se proti njemu ustrezni ukrepa v smislu zanemarjanja delovne dolžnosti;

– delavec ima lahko ob koncu meseca v „dobrem“ največ do 20 t.j., da sme delovno obveznost preseči samo do 20 ur. Če to mejo prekorači se mu presežno število ur plača kot podaljšano delo ali pa črta;

– v izjemnem primeru bi lahko delavec iz svoje „časovne rezervacije“ naslednji mesec izkoristil toliko kolikor bo trajal obvezni delavnik (pr. 5 ur), kot dopust, toda ne v takih kombinacijah, da bi si s tem podaljševal oddih konec tedna, praznikov svoj redni dopust;

– zaradi nenadne obolelosti ali odložljivega opravila ipd. bi lahko delavec odšel z dela tudi v času obveznega delavnika na podlagi posebne odobritve njegovega vodje. Če se v te odsotnosti po pravilih ne plača, mu za ta čas poveča mesečna delovna obveza.

Tudi polagalci tapet so imeli dovolj dela.

BOLJŠI IZKORISTEK PROSTEGA ČASA DELAVCA

Neusklajeni vozni redi javnih prevoznih sredstev s pričetkom in koncem dela so lahko velika časovna izguba za tiste, ki se vozijo iz okolice. Znani so dokaj pogosti primeri, da ti delavci čakajo na pričetek dela ali na odhod prevoznega sredstva po končanem delu zaradi te časovne neusklajenosti dalj časa kot pa porabijo za odhod od doma do delovnega mesta. Premični delovni čas omogoča

ENAKOMERNEJŠA OBREMENITEV JAVNIH SREDSTEV TER KOMUNIKACIJ

Prometne konice niso vsak dan in hkrati na vseh cestah enako intenzivne. Delavec, ki dnevno potuje na delo in z dela, se lahko dinamično prilagaja prometnim tokom tako, da se jih izogiba. To prilagajanje prometni situaciji pa ni koristno le za delavca, temveč za vse uporabnike ceste, ker se zaradi tega zmanjšuje prometna zmeda in poveča pretok na cestah.

Tako kot na cestah obstajajo tudi na javnih prevoznih sredstvih konice, ki povzročajo zastoje v prometu, negotovanje potnikov in nenehne potrebe po povečevanju prevoznih

ISKRA IEZE – TOZD AVTOMATIKA

Število članov ZK raste

15. julija smo v IEZE TOZD AVTOMATIKI na Pržanu imeli sprejem v članstvo osnovne organizacije ZKS. Tokrat je naša komisija za sprejem v članstvo ZKS predlagala 13 kandidatov, o čemer je že razpravljala vsa OZK in izglasovala sklep, da sprejme v svoje vrste vse predlagane kandidate. K temu sklepu je OZK vodilo dejstvo, da so ti dobro poučeni o svojih nadaljnjih nalogah in dolžnostih, ki jih čakajo v ZK, kakor tudi njihova volja do dela v ZK. Izrazili so svojo pripadnost ZKS, nakar jim je sekretar OZK Iskra – Avtomatika tov. Anton Beravs na izrednem sestanku OZK izročil članske knjižice

in jim pri tem še v kratkem nagovoril orisal pomen današnjega dne.

Sprejeti so bili naslednji člani: Andrijana Lakoš, Stane Kurme, Mirsad Karadžić, Brane Gorenc, Mirsad Miljković, Frenk Ivanuša, Darko Kostadinovski, Darko Kermač, Milovan Rulič, Radko Usan, Bosiljka Lampič, Ivan Radanovič, Slavko Fon.

Da število članov narašča in da posamezniki sami izražajo željo po vstopu v ZK je vsekakor pripisati pozitivnim uspehom ZK, ki vedno povsod dokazuje pravo pot v naš socialistični družbi.

Rastoče cene repromateriala zavirajo proizvodnjo

Razgovor z direktorjem tovarne sprejemnikov v Sežani STANISLAVOM PAVLINOM

VPRAŠANJE: „Tov. Pavlin, povejte nam, prosim, kaj o letošnji proizvodnji v vaši tovarni.“

ODGOVOR: „Letos proizvodnje ne moremo povečati kot bi radi, saj so se cene repromaterialov precej povišale. Srečujemo se sicer z dokajšnjo konjunkturo in imamo zato minimalne zaloge (10-dnevno proizvodnjo pri 90-dnevem plačilnem roku). Na domačem tržišču pa prodaja naših proizvodov ne poteka najbolje. 70 % svojih terjatev do Iskra - Commerca realiziramo v obliki kompenzacije.“

VPRAŠANJE: „Kolikšen porast proizvodnje ste dosegli v prvem četrtmesečju glede na lansko leto?“

ODGOVOR: „Indeks porasta proizvodnje glede na lansko leto znaša 137,6. Štirimesečna kumulativna znesa 90,1 %. 100 % realizacija žal ni bila dosežena. Kvartalno bilanco smo zaključili s približno 80 mio S din, kar pa je pre malo v odnosu na planirano, saj bi moralo ostati 150 mio S din, če bi hoteli zadostiti vsem potrebam.“

VPRAŠANJE: „Kakšni so razlogi za ta zaostanek?“

ODGOVOR: „Prvi vzrok so motnje v dotoku repromaterialov z domačega trga, v veliki meri prav od Iskrinih tovarn. Najtežji problem pa predstavlja češki dobavitelj. Težave so tudi subjektivne narave. Nedavno je obstala proizvodnja za štiri dni. Del krivde je treba pripisati tudi igram in špekulacijam dobaviteljev, ki dvignejo cene bakru, plastiki, aluminiju in drugim surovinam, kadar so te v porastu na svetovnem trgu. Take pojave obsojamo, ne moremo pa si kaj dosti pomagati. Kljub težavam smo v petih letih povečali proizvodnjo več kot petkratno.“

VPRAŠANJE: „Kam predvsem izvažate?“

ODGOVOR: „Izvoz usmerjamo na tista tržišča, ki jih varujejo nacionalni predpisi pred dumpinškim pritiskom. Predvsem je uspešen naš izvoz v Zahodno Nemčijo, kjer bi želeli kupiti še več naših proizvodov. Tega pa ne moremo izvesti zaradi prehitro rastočih cen repromaterialov.“

VPRAŠANJE: „Ali izvažate tudi na tržišča dežel v razvoju?“

ODGOVOR: „Monetarno - devizna politika naše družbe naj bi bolj stimulirala tak izvoz. Iskra - Commerce se raziskuje tržišča teh dežel.“

VPRAŠANJE: „Katerih proizvodov izdelate največ?“

ODGOVOR: „To je klasični radio - program, unifikacija tehnike z različnimi modifikacijami. Ta predstavlja 50 % proizvodnje, 25 % pa TV stabilizatorji in mali transformatorji. Nadaljnjih 25 % zavzema izdelava serijskih in individualnih ojačevalnih naprav. Trenutno imamo 2 dislocirana obrata.“

VPRAŠANJE: „In kaj menite o branžnem organiziranju?“

ODGOVOR: „Biti mora vsebinsko pogojeno in potem bo zaživel kot je treba.“

Naš prispevek za Kozjansko

12. julija je delavski svet na predlog družbenopolitičnih organov in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije sklenil, da tudi Elektromehanika prispeva svoj delež za pomoč krajem, hudo prizadetim med nedavnim potresom na Kozjanskem. Potres je prizadel že tako slabše razvito področje in je s tem nesreča še toliko večja. Pomoč prihaja z vseh strani, kar je znak za ugoden odmev, na katerega je naletel poziv za solidarnostno akcijo. Naša delovna organizacija bo pomagala na ta način, da bo celotna Elektromehanika delala 31. avgusta t.l. ter tako prispevala enodnevni zaslugek za pomoč Kozjancem.

V našem delovnem kolektivu so delavci pokazali veliko stopnjo razumevanja in humanosti. Pristali so, da vsak da svoj delež za ureditev in izboljšanje razmer na Kozjanskem.

VPRAŠANJE: „Kakšna pa je socialna in izobrazbena struktura kolektiva?“

ODGOVOR: „Pri nas je 497 zaposlenih, kar je za 10 % manj kot predvideva plan. Največja ovira za razvoj tovarne je slaba infrastruktura. Iskra predstavlja tu največjo industrijo. Zaledje je namreč kmetijsko. Člani kolektiva se dopolnilno izobražujejo, režijske službe strokovno usposabljam. V Sežani bomo ponovno odprli poklicno šolo za radio in TV mehani-

ke. Tudi uvajanje WF sistema zahteva večjo intenzivnost in sodobno miselnost. Trenutno je WF uspešno uveden v proizvodnji TV stabilizatorjev, delno pa v navijalnici. Po planu pa bi morala že vsa tovarna delati po novem sistemu. Tako bi po tem planu dobili tudi delavci za 25 % višjo urno postavko vsak v svoji delovni grupi. Delavci, ki še ne delajo po tem sistemu, zaslužijo manj.“

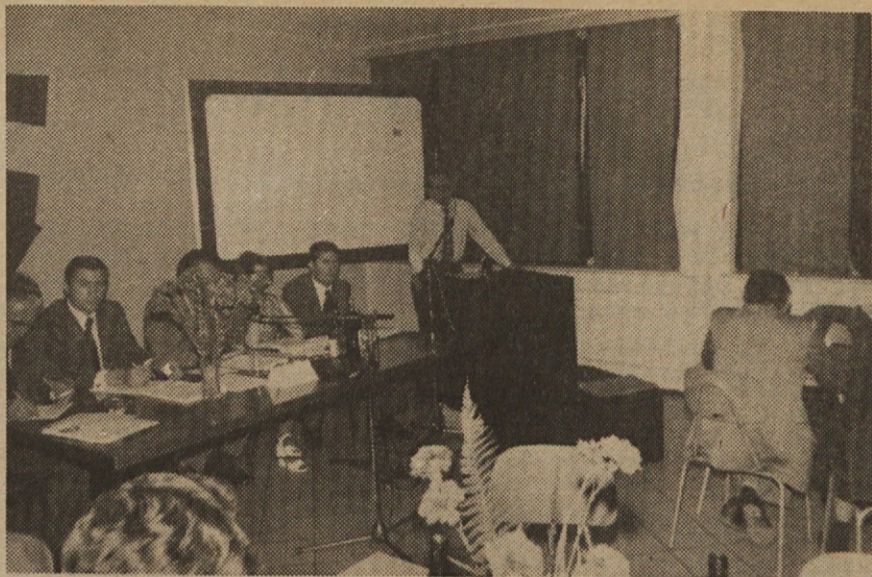
VPRAŠANJE: „So zaradi tega kakšna trenja?“

ODGOVOR: „Seveda so s tem v zvezi problemi. Uvajanje WF na preostala delovna mesta je prepočasno, investicija v to svrhu se lahko izrodi. Pospeševanje proizvodnje je za nas nujno. Iz vrst kolektiva smo izšolali analitike dela. Organizirali smo tudi številne obvezne seminarje iz WF sistema, predvsem za mojstre. Nagrajevanje izključno po delu v zadnjih dveh mesecih ni več možno, saj bi preveč občutno trpel osnovni standard delavcev. Zato izplačujemo 100 % OD.“

VPRAŠANJE: „Kako pa je s stanovanjskim varčevanjem?“

ODGOVOR: „Pred tremi leti smo uvedli namensko varčevanje za stanovanja in individualne gradnje. Seveda pa zaradi zgoraj omenjenih problemov ne moremo izdajati več sredstev v ta namen kot jih imamo, čeprav bi to želeli.“

V.B.R.

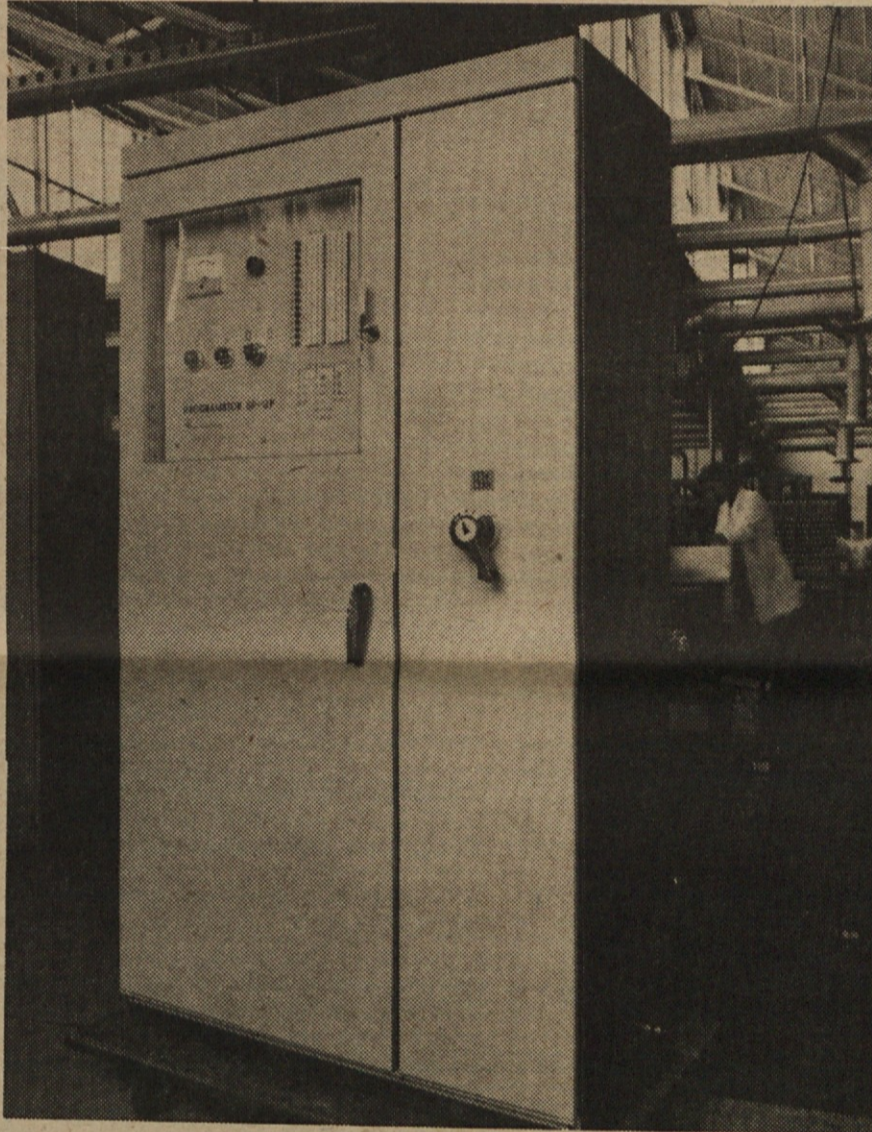

Ob 27. juniju - dnevu samoupravljalcev je bilo v Iskrini Tovarni elektronskih naprav v Stegnah tematsko srečanje delegatov, družbenopolitičnih delavcev in uglednih gostov iz vse Jugoslavije. Podobna srečanja z različnimi temami so bila še v 16 drugih organizacijah.

Na dnevnem redu sestanka v TEN so bili trije koreferati na temo: Praksa samoupravljanja v SOZD. O tej temi v okviru ZP Iskra je govoril predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar, udeležencem pa je naše podjetje podrobno predstavil tudi v. d. generalnega direktorja Jože Hujs.

Koreferata o praksi samoupravljanja v SOZD sta imela nato predstavnika podjetja Magnohrom iz Kraljeva in iz kluba samoupravljalcev iz Novega Sada. Sledila je živahna razprava o vseh treh koreferatih, sklepe, ki so se oblikovali med razpravo, pa so udeleženci posredovali na skupščini Kluba samoupravljalcev naslednji dan v Ljubljani.

Vladimir Logar govori udeležencem srečanja o samoupravljanju v SOZD ZP Iskra.

Programator SP 12 P za hidravlično kopirno strožnico, pred nedavnem izvožen v CSSR, je plod tesnega sodelovanja razvojniki in obrata SVN tovarne „Aparati“ ter češke firme „Kovosvit“.

Prodrli so na tuje

Iskra v Železnikih je največji izvoznik po vrednosti in kakovosti v škofjeloški občini. Zanimalo nas je, kakšni so njihovi izvozni posli in kako jim gredo. Za razgovor smo prosili ing. Jožeta Vidica, vodjo gospodarskega sektorja v Elektromotorjih. Ustrežljivo nam je povedal nekaj o izvozu.

Izvažamo male elektromotorje, kolektorske in asinhronske. Seveda pri našem proizvodnem programu strogo upoštevamo svetovne tehnične norme, saj izvažamo 42 % naše proizvodnje. Največ izvozimo v ZR Nemčijo, v Italijo, Dansko, Švico, na Češko, Poljsko in na Madžarsko. V ZDA pa izvozimo precej varnostnih siren. V letošnjem letu smo planirali za 5 milijonov 800 tisoč dolarjev izvoza. Doslej izvažamo vse po planu in mislim, da bomo izvozni načrt v celoti uresničili.

Smo pa tudi precejšen izvoznik, saj uvažamo za redno proizvodnjo bakreno žico, dinamo pločevino in izolacijski material za kompresorske motorje. Za ostale motorje pa sinter ležaje, tanko lakirano žico in izolacijski material. Poleg tega uvažamo sestavne dele za gospodinjne aparate. Na zahodnem tržišču smo se uveljavili in smo kar iskan partner za dobavo malih elektromotorjev. Kvalitetno smo dorasli svetovnim firmam in s te strani ni problemov. Le zadnji čas je

konjunktura malo popuščila, pa upamo na boljše.

Seveda pa nas pri izvozu in uvoznih poslih pesti svetovna finančna situacija. Zadnji čas je prišlo do stagnacije pri izvozu v Italijo, ker Italija od svojih uvoznikov zahteva 50 % pologa za vse uvožene artikle. Poleg tega se je letos podražil repromaterial. Te podražitve bomo delno kompenzirali s podražitvijo svojih izdelkov, ne pa v celoti.

Dogovarjamo se za osamosvojitve nekaterih izdelkov, katerih dele sedaj še uvažamo. Tako ugodno kažejo pogovori s švicarsko firmo Gimelli, ki nam je pripravljena odstopiti za majhno odškodnino proizvodnjo ročnega mikserja. Na razpolago bi nam dali tudi potrebna orodja. Mešalnik že testirajo na republiškem zavodu za gospodinjstvo.

Za konec smo vprašali ing. Vidica o uspehu in problemih pri izvozu in uvozu.

„Veseli smo, da smo se solidno uvrstili na svetovno tržišče in naj omenim, da bi prodali na evropskem tržišču lahko tudi več, če bi to prenesle naše proizvodne kapacitete. To je nedvomno uspeh. Težijo pa nas visoke uvozne carine in podražitve materialov.“

K. F.

Proizvodnja ZP v juniju 1974

Organizacije	IZPOLNITEV V 000			Odnos m. r. do mes. pl.	Odnos r. I.-VI do let. pl.	Odnos r. I.-VI do pl. I.-VI.	Odnos r. I.-VI do r. I.-VI./73
	I-VI/73	I-VI/74	mesecna r.				
Elektromehanika	398.380	478.593	81.072	82,8	45,3	92,8	120,1
IEZE	210.265	262.029	46.665	84,9	41,6	82,2	124,6
EMO	180.649	198.283	32.589	89,8	43,5	90,8	109,8
Sprejemniki	49.690	65.184	12.039	93,1	43,5	87,0	131,2
Aparati	96.440	129.375	23.628	101,2	49,4	95,3	134,2
Avtoelektrika	102.901	120.509	24.043	92,8	39,9	82,2	117,1
Elektromotorji	70.930	81.123	16.106	106,5	45,4	88,8	114,4
Naprave	28.963	23.051	2.794	42,8	40,3	73,0	79,6
Elektronika	16.291	15.468	3.996	279,4	26,6	72,4	94,9
Kondenzatorji	45.407	58.233	8.485	93,3	51,7	101,7	128,2
Instrumenti	24.780	39.132	6.678	84,3	47,9	98,2	157,9
Polprevodniki	30.872	39.279	7.527	71,9	33,3	79,4	127,2
Usmerniki	30.391	44.467	9.800	143,7	56,8	108,6	146,3
Gospodinjnski apar.	64.446	66.820	11.663	92,4	46,6	89,2	103,7
Industrijska oprema	6.783	10.331	2.235	150,9	58,1	116,3	152,3
Antene	4.701	6.787	1.442	107,3	45,7	90,3	144,4
Baterije ZMAJ	36.732	37.166	5.733	82,1	49,8	91,3	101,2
Orodjarna	7.623	8.253	2.823	167,5	46,0	83,3	108,3
TOVARNE SKUPAJ	1.406.244	1.684.083	299.318	89,9	44,2	89,4	119,8
IRI	40.817	46.706	9.564	105,8	47,0	103,4	114,5
Commerce - proizv.d.	37.763	57.622	14.028	169,7	51,6	115,8	152,6
-inženir.	155.520	191.285	37.927	110,1	50,4	102,9	123,0
CAOP	1.978	2.259	373	96,6	48,7	97,5	114,2
SKUPNE SLUŽBE SK.	236.078	297.872	61.892	118,7	50,0	105,2	126,2
ZP ISKRA	1.642.322	1.981.955	361.210	93,8	45,0	91,5	120,7

ISKRA - ELEKTROMECHANIKA

Dejavnost ideološke komisije mladine

V pogovoru s predsednikom ideološke komisije pri MA Elektromehanike, Antonom Piršičem, sem ugotovila, da ima komisija polne roke dela. Za nami sta oba kongresa ZK in sprejetje nove ustave, čakata pa nas kongresa ZMS in ZMJ, kar je prineslo veliko dela in odgovornosti v zvezi z usklajevanjem ter izvrševanjem zadanih nalog.

Komisija ima predavanja za novo sprejete mlade delavce v delovno organizacijo, na katerih jim na kratko povedo, kako je sestavljen MA Elektromehanike, na katerih področjih deluje in kakšne so dolžnosti vsakega mladca v kolektivu. Spremenil se je tudi pravilnik MA, kjer so nastale bistvene spremembe predvsem na

(Nadaljevanje na 4. strani)

Akcija »Gradac«

Krajevna skupnost Gradac in tamkajšnja organizacija Zveze združenj sta ponudili aktivno Zvezo združenj borcev Iskra Commerce v uporabo kompleks grajskih parkov. Da bi ponujeni park spoznali čimbolje, bo aktiv ZZZB IC organiziral 27. julija v Gradacu propagandni piknik.

Bela krajina je že od nekdaj privlačevala z neko nepojmljivo skrivnostno močjo ljudi, ki so jo obiskovali namerano ali slučajno. Nikoli – razen v najtežjih vojnih časih – pa se ji ni posrečilo, da bi goste zadržala dalj časa v svojem naročju. Kljub znani gostoljubnosti prebivalcev in zasanjani lepoti začenjamo to območje pravilno ceniti in vrednotiti šele zdaj.

Vzrokov za takšno stanje je več in jih ne bi posebej razčlenjevali; v prvi vrsti dokajšnja oddaljenost od večjih središč in pa pomanjkanje profesionalnih gostinskih objektov, ki so že od nekdaj bolj koncentrirani v severnih in severno-zahodnih delih Slovenije, Bela krajina pa je na področju gostinstva bolj pešala. Koristna posledica tega stanja pa je, da je Bela krajina oz. sotočje reke Kolpe, proglašena za trenutno še neonesnaženi del Slovenije in je kot taka tudi „uradno“ zaščitena.

Naš namen ni podrobneje opisovati zgodovinskih in turističnih znamenitosti tega polkraškega sveta, ki je ohranil svojo izvornost še iz časov, ko so ga naseljevala ilirska plemena, pa vse do danes. Ta izvornost se je ohranila v značaju in navadah prebivalstva.

Baron – naše gore list

Zemljepisni položaj in pa zgodovinska pogojenost sta hotela, da je bila Bela krajina skozi stoletja zadnji redut nekdanje vojne krajine, ki so jo ustanovili avstrijski cesarji za obrambo proti turškemu imperiju. Ob tem priča veriga gradov – obmejnih taborov – od Metlike do frankopanskega Čabra, pa tudi priimki ljudi, ki so jih kot grajske posadke najemali avstrijski plemiči in obmejni generali. Med temi gradovi vzbujajo pozornost utrjeni tabor z obzidjem in reko Lahinjo, ki ga ome-

Grad v Gradacu je iz Valvasorjeve „Slave Vojvodine Kranjske“ prerisal Ivan Razboršek. Grad se je do današnjih dni ohranil prav takšen kot je na sliki.

objekti so gospodarska poslopja, za njimi pa – vse do reke Lahinje, ki v loku objema postojanko – čudovit park z grobnico zadnjega poveljnika iz rodu Gusičev, ki je kljub slovanskemu priimku dobil avstrijski plemiški naslov. Zakaj – o tem zgodovina molči, tako kot molči kameniti sarkofag z ostanki Jurija Žige Gusiča in poleg grobnice zakopani konj, ki naj bi spremljali svojega gospodarja na večne poljane.

Vse to je danes več ali manj zadovoljivo ohranjeno, skoraj tako kot je bilo v Valvasorjevih časih. Med drugo svetovno vojno so bile v grajskih prostorih partizanske šole in tečajji, pa tudi za ubežnike z okupiranega ozemlja se je v gradu našlo skromno zatočišče.

Grad je torej odigral pomembno vlogo v starejši in novejši zgodovini našega naroda in se še vedno upira zobu časa, podobno kot se je skozi stoletja upiral sovražnim napadom. Vse kaže, da se bo upiral tudi dotlej, dokler ne bodo obnovljene vse škrbine nekdanjih slovenskih gradov.

(Pre) širokogrudna ponudba

Prebivalci naselja Gradac se dobro zavedajo, da imajo sredi vasi zgodovinski biser, ki je predobro ohranjen, da bi se zaradi njega splašalo udariti „plat zvona“. Krajevna skupnost s svojimi skromnimi sredstvi preprečuje najhujše in ščiti poslopje pred razpadanjem, toda večkrat se sprašuje – zakaj in za koga?

Morda je posegla vmes dobrohotna usoda, ko je ob lanskem obisku aktivna ZZZB Iskra Commerce pri tovarniškem kolektivu Iskra – Semič zanesla radovednost izletnike tudi v grad in naprej v njegov čudoviti park. Dejansko se danes ni povsem jasno, kako je prišlo do tega, da je krajevna skupnost ponudila borčevskemu aktivu na voljo celotni grajski kompleks in pa zidana objekta – za počitniški kamp ali nekaj podobnega. Beseda je dala besedo in nekaj „daljnovidnih“ glav je kmalu spoznalo, da gre za edinstveno priložnost, ki je ne gre zamuditi.

Kaj je to „Akcija Gradac“?

Na kratko povedano je to načelno sprejetej ponudbe krajevne skupnosti Gradac glede prevzema v uporabo kompleksa grajskih parkov. Aktiv ZZZB IC naj bi prevzel dve parceli v okljuki reke Lahinje. Sprejet je tudi drugi pogoj predstavnikov iz Gradaca, ki se nanaša na to, da morajo imeti vstop v bodoči prehodni kamp oz.

Lac

Ob letošnji proslavi dneva Iskre v Celju so borci Iskra Commerce razvili svoj prapor. Govor je imel glavni direktor IC Anton Stipanič, ki predaja praporo zastavonoši – Božidarju Igljuču.

športno rekreacijski center tudi mladinke in mladinci. „Prostor je za vse več kot preveč,“ poudarjajo gradaški moške in pristavljajo: „Mladina mora priti k nam zato, ker vemo iz izkušnje, da je ne pritegujejo prazne besede, temveč konkretne akcije.“

To so besede ljudi, članov krajevne organizacije Zveze združenj borcev Gradac, ki so se kot mladinci med vojno borili proti sovražnikom. Odtod njihovo neomajno zaupanje v mlado generacijo, ki ji preko Zveze borcev izročajo tisto, kar jim je najdražje – svojo staro in novo zgodovino, ki je na določen način povezana z gradom junaških Gusičev.

Aktiv ZZZB Iskra Commerce se je odločil, da ne bo „kupal mačka v zaključju“ ter da naj sprejmejo dokončno odločitev ob prevzemu tako imenovanega prehodnega počitniškega kampa ZZZB Iskra-Gradac „Bratstvo enotnost“ na splošnem plebiscitu. Borci iz IC so prav zaradi tega organizirali propagandni piknik, ki bo v Gra-

dadu 27. julija, se pravi čez teden dni. Na piknik vabijo vse, ki se želijo imelepo ali pa se hočejo na lastne oči prepričati o tem, kaj bo Iskra dobila od tam, kamor še ni ničesar investirala. Bralce opozarjamo, da so na piknik vabljeni vsi Iskraši in ne samo borci Iskra Commerce.

Tistim, ki ste se odločili, da boste 27. julij preživeli na pikniku v Gradacu v Beli krajini, svetujemo, da se na pot odpravite z vlakom. Takrat boste potovali bolj varno, hkrati pa boste bolj podrobno seznanili z Dolenjsko in Belo krajino. Tiste, ki nameravate na piknik z avtom, pa nespomnimo, da je Gradac nekje na poti med Metliko in Črnomljem, Metlike pa boste najhitreje prišli po cesti Ljubljana–Novo mesto in čez Gorjance v Metliko. Organizatorji piknika poudarjajo, da ima moto te prireditve tri točke, torej tri prvine dogrega piknika. Te tri točke so zabava, zabava, zabava.

Na svidenje v Gradacu!

Lado Drobnic

Isip Broz Tito

Beograd, 28. maja 1974.

Dragi drugovi,

Najlepše vam zahvaljujem na toplim čestitkama i željama koje ste mi uputili povodom mog rodendana.

Zahvala predsednika Tita za našo čestitko.

Dejavnost ideološke komisije ...

področju kadrovskega vprašanja in pa v delegatskem sistemu.

Nedavno je bila javna razprava, na kateri so obravnavali osnutek statuta ZSMS o izgradnji samoupravne socialistične družbe. Razprava je bila zelo uspešna, na njej pa je sodeloval tudi predsednik občinske konference ZMS Kranj Ciril Sitar.

V poletnem času pa imamo v Elektromehaniki veliko praktikantov iz raznih kranjskih šol, kjer praktično spoznavajo svoje bodoče naloge in pa način življenja v delovni organizaciji. Zato je ideološka komisija organizirala predavanja o delovanju družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov v Elektromehaniki.

V teku je tudi anketa, ki bo mladinski organizaciji in klubu štipendistov ZP Iskra posredovala realno sliko o tem, kako so praktičniki za-

dovoljni z opravljenim delom in če so se zadovoljivo seznanili z osnovnimi podatki o delovnem mestu in celotni delovni organizaciji.

V jesenskem obdobju pa ima komisija na programu predavanja o delovanju družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov za vse mlade v Elektromehaniki. Posebno skrbno bodo obravnavali tudi temeljna načela delegatskega sistema, od osnovne baze pa do federacije.

Potrebna bo usklajitev pravilnika delovanja MA v skladu s statutom ZSMS in ZSMJ, ki bosta izšla po obeh kongresih.

To je kratek povzetek opravljenih in bodočih nalog ideološke komisije. V bodoče ji želimo še mnogo uspehov pri usposabljanju mladih delavcev v Elektromehaniki!

Izlet na Jalovec

Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika organizira in vabi na planinski izlet na Jalovec, ki je prav gotovo najbolj drzna in najlepša gora Julijskih Alp.

Odhod iz Kranja bo v petek, 9. avgusta 1974, ob 16,15 uri izpred kina Center, do Vršiča, kjer bomo prespali. Drugo jutro, 10. avgusta zarana bo odhod na Jalovec, 2643 m, nato povratek preko Ozebnika v Tamar, kjer bo čakal avtobus. Vodja izleta bo Peter Leban.

Izlet bo precej zahteven in je primeren le za izkušene planince. Hoje bo približno 10 ur. Udeleženci morajo vzeti s seboj planinsko opremo, hrano, planinsko legitimacijo.

Prijave sprejema tov. Mrak Štefka GPP ERO telefon 29-53, lahko pa tudi tov. Snój Zvone za Vego, Golmajer Vinko za Lipnico in Pirec Dušan za ATC do vključno 5. avgusta 1974. Prispevek k stroškom izleta je za člane P.S. Elektromehanike in člane PDZP ISKRA zaposlene v Elektromehaniki 20,00 din, za ostale pa 60,00 din in ga je treba vplačati ob prijavi.

VABLJENI!

ISKRA – Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko KRANJ

Za izvajanje razvojnih nalog na področjih:

- raziskav in razvoja novih elektronskih in elektromehanskih komponent
- projektiranja elektronskih vezij in naprav
- razvoja elektronskih telefonskih central
- razvoja in aplikacij procesnih računalniških sistemov na področje telekomunikacij
- programiranja procesnih računalniških sistemov na področje telekomunikacij
- programiranja procesnih računalnikov za krmiljenje telefonskih central

VABIMO K SODELOVANJU

- strokovnjake z visoko, višjo in srednjo izobrazbo s področja elektrotehnike
- strokovnjake z visoko, višjo in srednjo izobrazbo strojne stroke
- za delovno področje programiranja pa tudi STROKOVNJAKE z visoko, višjo in srednjo izobrazbo ekonomske smeri, ter zaključeno gimnazijo

Pogoji za sprejem:

- uspešno opravljen test
- zaželeno je znanje angleškega jezika
- praksa na sorodnih delovnih mestih je zaželena, ni pa pogoj

Delovna mesta so v razvoju, ki je lociran v tovarni VEGA LJUBLJANA, Kotnikova 18.

Vsem sodelavcem nudimo poleg zanimivega dela tudi možnost napredovanja in strokovnega izpopolnjevanja, kakor tudi izrednega šolanja na višjih in visokih šolah, vključno podiplomski študij.

Vaše cenjene ponudbe pošljite na naslov: ISKRA – ELEKTROMEHANIK, kadrovskega področje, Kranj, Savska loka 4.

Svet in mi

V našem glasilu smo že pisali o težavnih razmerah, v katerih poteka učno-vzgojni proces v Iskrinem šolskem centru v Kranju. Že takrat smo tudi omenili, da se kljub problemom s premajhnim številom tesnih, zastarelih učilnic in delavnic vodstvo centra in dijaki sami uporno trudijo za čimboljšo kvaliteto raven pouka.

Ob zaključku šolskega leta nam je vodstvo šolskega centra ljubeznivo posredovalo izbor najboljših zaključnih nalog iz slovenskega jezika z različno tematiko. Izbor nalog bo objavljen zaporedno v naslednjih številkih našega glasila. Po mnenju uredništva bo dokaj zaokroženo prikazal miselnost mladih, njihovo razumevanje sodobnega sveta in svoje vloge v njem.

»Kadar čez gozdove rjovejo viharji, drevesa se svojih korenin zavedo...«

Najraje bi zavriskal ob spoznanju, kako veličasten je svet. Sama narava nam čudovito prikazuje, da ne trpi izkoriščanja in trpinčenja. Vse, kar je v naravi nastalo, se je rodilo v hudih borbah in preizkušnjah. Zato je postalo trdno in žilavo. Na vsak način hoče živeti. Primer dreves iz Borovega verza je odlični dokaz. Njih debela se ob sapi vetra nalahno pozibavajo, listi pa se zaletavajo drug ob drugega in izvablja-jo čudovite zvoke. Na njih se ustavlja-jo ptice, ki so po dolgi poti potrebne počitka, a nekeje v krošnjah dreves gnezdijo veverice. A ko se vanje z vso silo zaletavajo viharji in jih hočejo izriniti, tedaj se zavedo svojih moči in se jim postavijo po robu.

Avtor verza pa je imel v mislih tudi globlji pomen. Pesem je namreč nastala ravno v času največjih nacističnih in fašističnih tlačanj. In prisodobna teh dreves je prav slovenski človek. Dokler je svoboden, je vesel in miren. Ko pa mu hoče kdo njegovo svobodo odvzeti, se v njem odrazi silovita ljubezen do domovine. Postane bojevit. Svoboda hoče obdržati tudi za ceno lastnega življenja! To se je še posebno odrazilo v II. svetovni vojni.

Ko so v začetku vojne začela sovražna letala bombardirati Beograd, sta kralj in vlada bežala v tujino, kraljevi oficiji pa se tudi niso hoteli postaviti v bran napadalcem. Toda ljudstvo se je dobro zavedalo svoje dolžnosti. Kmalu so se pojavile prve skupine, ki so se odkrito borile proti okupatorju. Tem skupinam so prišle na pomoč še ogromne množice zavednih državljanov, ki so se borile na strani partizanov. Kljub ogromnim žrtvam, ki so bile darovane za svobodo – nešteto ustreljenih, ranjenih ljudi, nešteto požganih domov – zavest borcev ni padla. Dobro so vedeli, da bodo srečni

le, če si bodo priborili svobodo in če bodo v svoji domovini sami gospodarji.

Spomnimo se še dogodkov iz bližnje preteklosti. Ko so italijanski iredentisti zahtevali del jugoslovanskega ozemlja, ki je po londonski pogodbi pripadal nam, so se hitro zganile množice in se takoj pripravile na obrambo. Še bolj nas na zavest našega človeka opozarja dejstvo, da so bili tudi naši delavci, ki si v tujini služijo kruh, takoj pripravljani na kakršenkoli odpor proti italijanskim iredentistom.

Na zavest slovenskega človeka pa nas spominjajo tudi dogodki iz sosednje Koroške, kjer prav tako živijo naši ljudje. Zloglasna nacistična organizacija Heimatdienst je usmerila vsa svoja prizadevanja v zamiranje slovenskega jezika na Koroškem, pa tudi občutka pripadnosti slovenskemu narodu.

Odstranjevali so dvojezične krajevne napise, na katerih so bila tudi slovenska imena krajev. Razstreljevali so spomenike padlih borcev za svobodo v NOB, prirejali so razne shode, na katerih so močno napadali Slovence, njihov ustavnost in zakonitost, celo fizično so jih napadali. Toda zavedni koroški Slovenci niso klonili, pač pa se še vedno bore proti tem organizacijam, ki jim krute ustavnost in svobodo.

Še in še bi lahko našteval primere iz zgodovine, ko se je naš človek upiral izkoriščevalcem in pri tem skoraj vedno tudi uspel. Tako maloštevilni narod, kot je slovenski, bi bil prav gotovo že izumrl, če ne bi bil tako žilav in domoljuben.

Iz zgoraj navedenih dejstev lahko tudi mi spoznamo pravi pomen naslova: če nam bodo še kdaj krtili svobodo, se bomo sigurno s prav takim zanosom kot naši predniki podali v boj s sovražnikom.

Anton Rep
4. E – a

Posnetek s samostojne slikarske razstave Jožeta Trobca, akademskega slikarja iz Iskra Commerce – sektor marketing v Prešernovi hiši v Kranju, na kateri je te dni razstavljal osemnajst svojih uspešnih del.

Blagovne znamke in njihov gospodarski pomen

Kaj je sploh blagovna znamka? Gotovo si moramo najprej odgovoriti na zastavljeno vprašanje, če že hočemo razpravljati o blagovnih znamkah in njihovem gospodarskem pomenu. Seveda bi bilo najbolj enostavno, če bi kar povedali zakonito definicijo tega pojma; toda to bi bilo preveč suhoparno. Poskusimo zato raje dobiti odgovor bolj posredno, vendar pa tudi bolj „življenjsko“.

Mnogo ljudi se niti ne zaveda, da jih pravzaprav obkroža svet, ki bi mu lahko rekli svet blagovnih znamk. Ko kadilci kupujejo cigarete, ne rečejo prodajalcu: „Rad bi cigarete“, temveč povedo, katere cigarete bi radi, npr. cigarete Kent. Prav tako v trgovini ne rečemo: „Kupili bomo osvežilno pijačo“, temveč „kupili bomo Coca-colo“, ali „Kupili bomo Deit“. Tudi z avtomobili je podobno; nekomu je všeč Ford Capri, drugemu spet Opel Manta, tretji se navdušuje za Ami Super.

Nasteti primeri kažejo, da imajo razni izdelki na trgu svoje „ime“, po katerem te izdelke sploh poznamo in tudi ločujemo od istovrstih, ali sorodnih izdelkov. No, in temu „imenu“ pravimo blagovna znamka.

Prvi člen zakona o blagovnih in storitvenih znamkah pravi: „Blagovna znamka je znak, uporabljen v gospodarskem prometu, ali zanj namenjen, da bi se blago ene gospodarske organizacije... ločilo od iste, ali podobne vrste blaga druge organizacije...“ S tem smo si torej odgovorili na v začetku postavljeno vprašanje.

Že iz definicije je razvidno, da je osnovna funkcija blagovne znamke medsebojno ločevanje sorodnega blaga. Pri nakupu se bo kupec odločil za tisti izdelek, katerega pač po blagovni znamki pozna. Če pa je kupec seznanjen z več izdelki oz. z blagovnimi znamkami teh izdelkov, se bo odločil za tistega, za katerega misli, da je boljše.

Prav v tem pa tiči gospodarski pomen blagovne znamke. Vsak proizvajalec si prav gotovo želi prodati čim več. To pa lahko doseže le, če kupci njegovo blago na trgu poznajo ter tudi vedo za kvaliteto. Za to je seveda potrebno, da proizvajalec

1) izbere tako blagovno znamko, ki je privlačna in ki kupcu hitro „pride“ v ušesa, ter

2) da je znamka na trgu – zlasti za kvalitetno blago – čim dlje prisotna. S časom si znamka namreč pridobiva določen ugled, ki ustreza kvaliteti blaga. Vsakdo ve, da so cigarete Kent „boljše“, da je avtomobil „Mercedes“ kvalitetno vozilo, itd.

Tej drugi zahtevi pa ni možno vedno ustreči. Zlasti velja to za t.im. modne artikle, ki imajo na trgu sorazmerno kratko življenjsko dobo (tekstilni izdelki, pralni praški, zobne paste). V takih primerih pa ugled ni vezan neposredno na blagovno znamko izdelka, temveč na firmo proizvajalca. Po tej plati se firma – to je ime delovne organizacije – močno približa blagovni znamki. Celó še več! Tudi firma sama je lahko obenem blagovna znamka! Tipičen primer je znana Iskrina zvezdica, ki je obenem tako firma, kakor tudi (registrirana) blagovna znamka.

Vzemimo n.p.r. naše televizorje. Vsak ima svoje ime, svojo blagovno znamko: Panorama 73, Minirama,

Alkor itd. Ko bodo zaradi tehničnega napredka in morda spremenjenega okusa potrošnikov prišli na trg novi modeli, bodo verjetno imeli nova imena. Toda vedno jim bo ostala skupna zvezdica Iskre, ki pa stalno „živi“ na tržišču, ne glede na to, kakšno je ime posameznega modela televizorja.

Osnovni gospodarski pomen blagovnih znamk je torej v tem, da so z njimi označeni izdelki na tržišču znani ter, da uživajo določen ugled. Najbrž ni treba posebej razlagati, da je ta gospodarski pomen lahko tudi neprecenljive vrednosti. Spomnimo se na primer samo na znamenito Coca-Colo! Njen uspeh je predvsem v tem, da je resnično znana po vsem svetu. Če bi nenadoma to pijačo začeli prodajati pod nekim povsem novim in neznanim imenom, bi se to finančno sicer mogočno podjetje gotovo znašlo v hudih „skripcih“, kolikor sploh ne bi propadlo. Podobno velja tudi n. pr.: za Iskro, če bi se odpovedala svoji zvezdici. Blagovne znamke oz. firma so zato srce in kri življenja posamezne delovne organizacije.

Spričo tako izrednega gospodarskega pomena blagovnih znamk je za nosilce uveljavljenih blagovnih znamk (ali tudi firme) pomembno, da kakšen „outsider“ teh znamk ne „kopira“ in s tem neupravičeno živi na račun ugleda drugih, obenem pa seveda ta ugled zmanjšuje, saj kupci ne morejo vedeti za razlog padanja kvalitete. Kar predstavljajmo si situacijo, če bi kakšna tovarna začela prodajati cigarete najslabše vrste n. pr. pod imenom Kent ter v podobni embalaži!

Kraja, „kopiranje“ oz. neupravičena uporaba blagovnih znamk drugih ne škodi torej zgolj „pravemu“ nosil-

cu oz. lastniku blagovne znamke, temveč – in predvsem – povzroča zmedo na tržišču, s tem pa škodi potrošnikom. Zato je tudi razumljivo, da imajo vse države z razvitim tržnim gospodarstvom ustrezno zakonodajo o blagovnih znamkah oz. o tržnem redu. Tudi v Jugoslaviji imamo (od l. 1961) Zakon o blagovnih in storitvenih znamkah, katerega smo že omenili pri definiciji blagovne znamke.

Prostor nam ne dopušča, da bi razpravljali kaj več o tem zakonu. Sicer pa to na tem mestu niti ni tako pomembno. Bolj pomembno je, da se predvsem zavemo pomena blagovnih znamk ter da čimprej začnemo v polni meri izkoriščati vse to, kar nam blagovne znamke v gospodarskem procesu nudijo. Če bomo v tem uspehi, potem se nam za našo prihodnost ni treba bati.

Ta članek je uvod v razmišljanja o pomenu blagovnih znamk. V njem smo se na kratko dotaknili tudi Iskrine zvezde. Več o pomenu te naše skupne blagovne znamke ter o njeni vrednosti bomo spregovorili v prihodnji številki.

B. Pretnar

Planinski izlet na Ojstrico

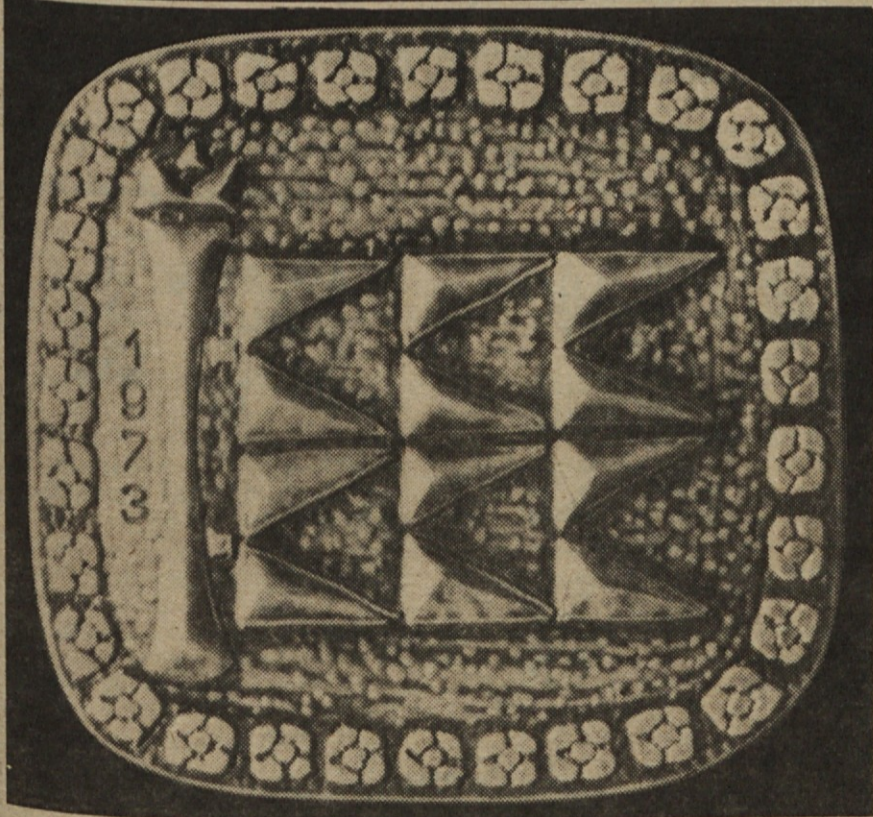
PLANINSKO DRUŠTVO ISKRA PRIREJA DVODNEVNI IZLET NA OJSTRICO

v soboto, 10. in nedeljo, 11. avgusta 1974.

Udeleženci se bodo zbrali ob 9.45 na avtobusni postaji v Ljubljani, od koder se bodo z rednim avtobusom odpeljali do Rogovilca. Od tu bodo nadaljevali pot po Robanovem kotu do Korošice, kjer bodo prespali. Približno 6 ur hoje. Naslednje jutro se bodo udeleženci izleta povzpeli na Ojstrico, nato pa ali čez Planjavo na Kamniško sedlo in v Kamniško Bistrico, ali nazaj na Korošico, čez Seraj pesek na Belo in potem v Kamniško Bistrico.

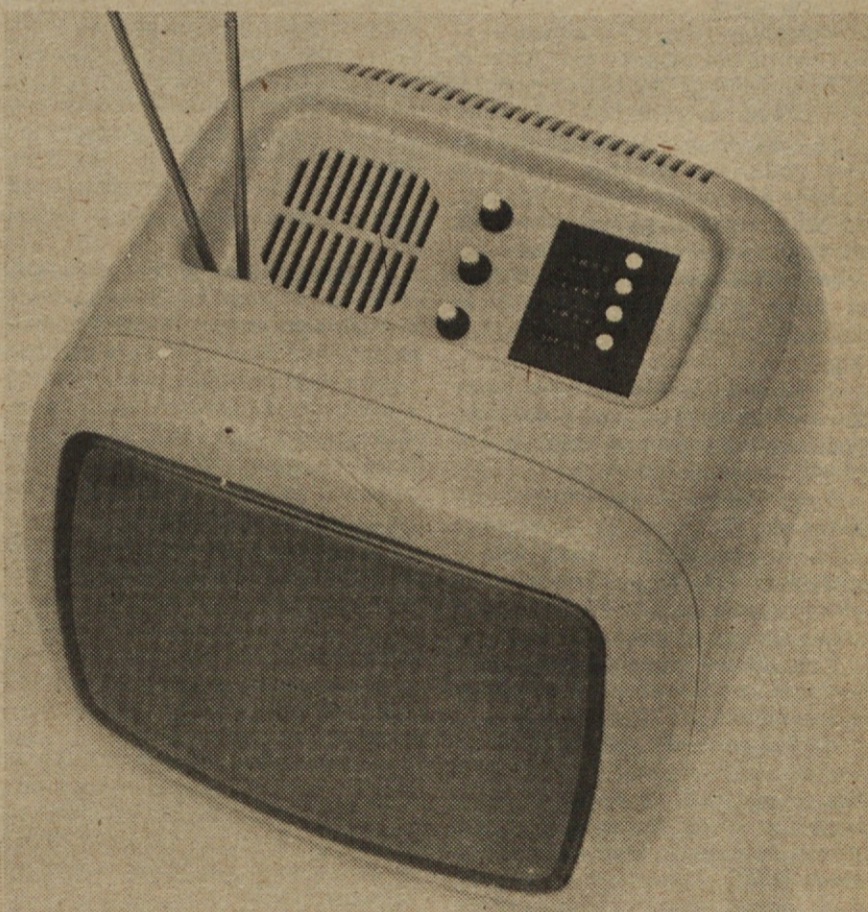
Prijave sprejema: Planinsko društvo Iskra, Ljubljana, Trg Prekomorskih brigad 1/IV, tel. 57-969.

Prispevek za člane je 40 din, za nečlane 80 din, za otroke do 18 let starosti 20 din. Tehnični vodja izleta bo tov. Marovec iz IRI, tel. 20-341.

Združeno podjetje Iskra je lani, ko je bilo v Jugoslaviji leto kvalitete, za svoja prizadevanja prejelo najprej zlato, pred kratkim pa še srebrno plaketo, kot priznanje za doseženo na tem področju.

DOPISUJTE V ISKRO

Naš prenosni televizor „Minirama“ vse bolj postaja – če ne glasna, pa vsaj tiha želja številnih motoriziranih ljubiteljev TV.

Sklepi 4. zasedanja skupščine ZP Iskra

Skupščina ZP ISKRA je na osnovi poročila in predloga komisije za razpis in izvedbo postopka za imenovanje generalnega direktorja ZP ISKRA, stališč in ocen družbenopolitičnih organizacij ISKRE o predlaganem kandidatu, po opravljenem glasovanju soglasno imenovala tov. Hujs Jožeta za generalnega direktorja ZP ISKRA.

Delegati skupščine so z aklamacijo sprejeli poslovno-programsko orientacijo delovanja poslovnih organov ZP, katero je podal generalni direktor Hujs Jože.

Skupščina ZP ISKRA sprejema poročilo predsednika odbora za politično izvedbo integracije ISKRA-GORENJE o poteku in rezultatih glasovanja, o integraciji ter daje priznanje delavcem ISKRE, družbenopolitičnim organizacijam ter posameznikom, predvsem predsedniku skupščine, generalnemu direktorju in Iskrinim članom skupne integracijske komisije za njihovo prizadevanje in izpričano zavest in odgovornost pri sprejemanju odločitev v zvezi z integracijo.

Skupščina ZP ISKRA sprejme poročilo odbora za SLO in komisije za pregled načrtov za proizvodnjo in storitve v vojni v ZP ISKRI ter v zvezi

s tem naroča generalnemu direktorju, da se predlagani ukrepi po predhodnem konzultiranju spristojnimi družbenimi organi upoštevajo pri organizaciji in delovanju skupnih služb ZP ISKRE.

Skupščina ZP ISKRA z večino glasov sprejme predlog, da se v zagotovitev pridobitve pravice uporabe zemljišča za izgradnjo rekreacijskega centra ISKRE v Pineti - občina Novigrad, odobri delno plačilo kupnine, in sicer v višini 2.000.000.-ND, iz sredstev, pridobljenih s prodajo počitniškega doma na Bledu.

V zvezi s problematiko dokončne odločitve o izgradnji rekreacijskega centra skupščina sprejema na znanje poročilo upravnika počitniške skupnosti, da je izdelan predlog celotnega koncepta izgradnje rekreacijskega centra in samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev zanj, ter naroča, da se predlog po predhodni obravnavi na poslovnem odboru ZP ISKRE in z mnenjem ter stališčem predsedstva skupščine posreduje v obravnavo in odločitev delavcem vseh TOZD ZP ISKRE.

Na naslednjem zasedanju bo skupščina na osnovi sprejetih odločitev v TOZD sklepala o celotni problematiki Iskrinega rekreacijskega centra.

ISKRA - ELEKTROMEHANIKA

Sklepi 4. zasedanja DS

1. Delavski svet je zaradi nujnosti razširitve kapacitet elektronskega računskega centra odobril, da se pri firmi IBM najame računalniška oprema:

- 3333 Magnetna diska s kontrolno enoto kapacitete 200 mio Kbytov 1.717 dolarjev,

- 3330 Magnetna diska brez kontrolne enote kapacitete 200 mio Kbytov 1.295 dolarjev,

- 1416 Menljiva veriga za pisanje na print.. 86 dolarjev,

- 3803 Kontrolna enota za magnetne trakove 786 dolarjev,

- 3420 Enota magnetnih trakov 2.280 dolarjev

- 3963 Ročni preklopnik za magnetne diske 2314 121 dolarjev

- in za potrebe elektronske telefonije na sistemu 37C/135 - priključki:

28260001 kontrolne enote za luknjan papir.

Delavski svet je na predlog družbenopolitičnih organizacij in poslovnega odbora sklenil naslednje:

a) Delavski svet razrešuje Jožeta Hujsa, dipl. oec., dolžnosti glavnega direktorja podjetja in se mu obenem zahvaljuje za njegovo plodno delo pri razvoju podjetja, ki je v času njegovega vodenja dosegel velik napredek in poslovni uspeh.

Razrešitev velja z 31. avgustom in je s tem dnem razrešen tudi funkcije člana poslovnega odbora in predsednika odbora za splošni ljudski odpor.

b) Delavski svet je imenoval za vršilca dolžnosti glavnega direktorja podjetja Aleksandra Miheva, dipl. inž., do sedaj zaposlenega kot pomočnik glavnega direktorja. Istočasno je delavski svet imenoval tovariša Miheva za člana poslovnega odbora in za predsednika odbora za splošni ljudski odpor.

c) Delavski svet je imenoval komisijo za primopredajo med dosedanjim glavnim direktorjem in vršilcem dolžnosti v naslednji sestavi:

Fatur Slavko - predsednik - direktor ek. fin. področja; Klemenčič Bojan - sekretar ZK; Zaletel Jože - predsednik DS; Kosec Viktor - direktor tovarne števec; Pavlin Nace - vodja pravnega oddelka.

Komisija naj pripravi primopredajo do 31. 8. 1974, s stanjem po polletnem obračunu per 30. 6. 1974.

d) Delavski svet naroča direktorjem temeljnih organizacij združenega dela in področij, da do 31. 8. 1974 predložijo v. d. glavnega direktorja Mihevu Aleksandru kratko poročilo o stanju TOZD - področja -, nalogah, ki jih morajo opraviti v bližnji prihodnosti in o neizvršenih zadolžitvah.

Delavski svet je potrdil PRAVIL-

Varstvo pri delu prva skrb za delovnega človeka

Ko govorimo o delu, o delovnem mestu, je vedno prisoten problem urejenosti delovnih pogojev. Le-ti pa so tesno povezani s počutjem delavca pri delu in z njegovo varnostjo. Delo samo še ne more nuditi delavcu pravega zadovoljstva. Potrebno je več. Delati mora varno, s čim manj napora in brez nevarnosti za poklicna obolenja. Da bi se vzgoja zaposlenih in delovni pogoji izboljšali, imajo podjetja posebne službe za varstvo pri delu ali varnostne inženirje.

V pogovoru s Petrom Polakom, vodjo oddelka za družbene zadeve, sem zvedel nekaj podrobnosti o problemih, s katerimi se srečuje ta služba v Iskri - Elektromehaniki:

„Elementi varstva pri delu so slabo vključeni v t.i. predhodni postopek, v vse tiste faze do pričetka uporabe ali obratovanja neke priprave, stroja ipd. Investicijska gradnja in vzdrževanje sta se dokaj hitro razvili. Zato so se v nekaterih sektorjih pogoji dela poslabšali. Problem predstavlja tudi vključevanje zahtev varstva pri delu v dejavnost investicijskega in tehnološkega področja. Izdan je bil organizacijski predpis, ki predstavlja pripomoček za nadaljnje delovanje.“

— Ali imajo službe za varstvo pri delu dovolj možnosti za učinkovite preventivne ukrepe?

„Naša služba bi se morala optimizirati, saj ima zdaj le grobo sliko o delovnih pogojih v OZD. Večkrat se ne najdejo poti, kako bi izpolnili te zahteve. Pri tem imamo veliko težav.“

zvezi z že odobreno gradnjo proizvodnih prostorov na Laborah in v Lipnici odobri podjetju ELEKTRO Kranj dolgoročno posojilo, v višini 648.490 din, za izgradnjo potrebnih elektroenergetskih kapacitet.

Na predlog družbenopolitičnih organizacij in IS Slovenije je sklenil delavski svet, da Elektromehanika dela za Kozjansko 31. avgusta 1974.

Delavski svet naroča organom upravljanja v TOZD, da o tem razpravljajo in dajo svoja soglasja. Ekonomsko finančnemu področju pa naroča, da zaradi nujnosti finančne pomoči nakazuje za Kozjansko ustreznih avans.

Delavski svet je odobril nakup obveznic federacije za letošnje leto, v višini 3.000.000 din.

Vodilni kadri imajo deviantno gledanje na to. Odločili smo se, da za najbolj kritične primere uvedemo disciplinski postopek. Medtem pa se z mnogimi uveljavlja uspešno sodelovanje. Prav zato smo kot primarno nalogo določili funkcionalno izobraževanje. Vsak zaposleni delavec naj bi po svoje prispeval k boljšemu varstvu pri delu.“

— Kdaj bi bilo treba pričeti z izobraževanjem na tem področju?

„Ta dejavnost bi morala biti vključena že v osnovno vzgojo. Srednje in poklicne šole še nimajo enotnega programa za usposabljanje kadrov na področju varstva pri delu. Čeprav je varstvo pri delu v svetu priznано kot disciplina z lastno metodologijo, pri nas nimamo enotnega mišljenja o tem, ali naj bi bil to samostojen predmet, ali pa naj bi bil vključen v učni načrt pri drugih strokovnih predmetih.“

Po programu izobraževanja, ki ga je sprejel odbor za družbene zadeve, naj bi se usposabljaljo zaposlene v vseh organizacijskih strukturah: skupina za direktorje, skupina za vodja oddelkov (srednji vodilni kader), skupina za neposredne vodje dela in skupina za neposredne proizvajalce.

Prvo skupino so absolvirali leta 1972. Letos jeseni bodo izobraževanje za to skupino ponovili na drugi stopnji. Tudi za drugo skupino bodo jeseni pripravljene dodatni seminarji. Za okrog 800 do 1000 delavcev iz neposredne proizvodnje pa naj bi izvedli praktični preizkus znanja in bi šele na osnovi tega oblikovali program izobraževanja zanje.

Te funkcionalne oblike izobraževanja so strogo povezane z elementi, ki naj jih vsak tak seminar vsebuje (razprava, izpolnitev vprašalnika). Potem sledi analiza akcije, s katero dobijo parametre za nadaljnje delo. Pri tem jih v Elektromehaniki ovira tudi to, da nimajo lastne strokovne službe za funkcionalno izobraževanje.

Delovni pogoji v Iskri - Elektromehaniki so slabši kot je bilo mišljeno. Več kot 4.000 članov kolektiva prejema dodatek na pogoje dela. V posameznih oddelkih niso izpolnjene vse zahteve službe za varstvo pri delu. To dokazujejo tudi drugi indikatorji. Ugotovljene so bile na primer poškodbe vida. Lahko bi ugotovili tudi druge poškodbe. Slika obolenosti v Iskri je previsoka, kar deloma prav tako povezuje s slabimi pogoji dela.

Zasedala finančna komisija RRC

V četrtek, 11. 7. 1974, je zasedala finančna komisija RRC, ki je med drugim obravnavala pregled realizacije stroškov RRC v prvih petih mesecih letošnjega leta in ugotovila, da se gibljejo v realnih okvirih. RRC v tem času izkazuje dohodek v višini 11.318.000 din in izdatkov (skupaj z OD) v višini 9.016.000. Komisija je osvojila predlog tehnične komisije za nakup Controllerja in 4 diske (dobavni rok 8 mesecev), s čimer bo RRC približno za 50 % povečal sedanjo preprostost sistema.

Komisija je vzela na znanje sporočilo RRC, da je bil izvršen sklep Poslovnega odbora RRC in odkupljen tudi drugi dela računalnika, s čimer so partnerji RRC tudi formalno dobili razpolagalno pravico nad celotnimi zmogljivostmi Cyber 70. RRC je iz zbranih amortizacijskih sredstev nakazal firmi CDC 1.008.000 dolarjev ter tako izplačal računalnik v celoti.

Ob tej priliki je direktor RRC Desan Justin povedal tudi tole:

Ni veliko računskih centrov, ki bi se lahko pohvalili, da so v tako kratkem času uspeli optimalno izkoristiti kapacitete instaliranih računalniških naprav, kot prav RRC, ki letos že polno dela v treh izmenah. Partnerji so v celoti našli skupni jezik tudi kar zadeva obdelavo v raznih konicah (10. - 15. v mesecu OD, obračun mat., itd.), in nimajo pripomb na kvaliteto dela RRC. Seveda je pri tem bistveno vplivala mreža terminalov ter še izboljšala izkoristek računalnika.

D. Justin je na koncu jasno poudaril, da je bila odločitev partnerjev za skupno nabavo računalnika izredno kvalitetna in pametna ter racionalna, saj napravljeni izračuni kažejo, da so obdelave na Cyber 70 za partnerje tudi šestkrat cenejše od istih obdelav v drugih centrih. (Nekatere naše organizacije menda plačujejo takim zunanjim centrom usluge tudi do 10-krat dražje, kot bi stala obdelava v RRC!?)

I. S.

Odbor za medsebojna razmerja pri delovni organizaciji

„ISKRA“
Tovarna antenskih naprav
V R H N I K A

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. Vodja kontrole
2. Konstruktor
3. Delavec v galvaniji

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

Ad 1. VŠ ali SS izobrazba strojne ali elektro smeri z 2 ali 4-letno prakso na ustreznem delovnem mestu, zaželen tečaj za kontrolorja. Poskusna doba 3 mesece.

Ad 2. VS, VŠ ali SS izobrazba strojne smeri z 1, 3 ali 5-letno prakso. Poskusna doba 3 mesece.

Ad 3. Osemletka s tečajem za galvanizerja in 2-letna praksa, ni pa pogoj.

Rok za sprejemanje prijav je 10 dni po objavi.

Kandidati naj se prijavijo pisмено splošni službi delovne organizacije: „ISKRA“ tovarna antenskih naprav, 61360 V R H N I K A, Idrijska cesta 42.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri najkasneje v 30 dneh po preteku za sprejemanje prijav.

Iz 35. številke »Pavlihe«

— Kako veš, da je naša delavska kontrola sestavljena iz petih članov?

M. K.

PORTRETI ISKRAŠEV

Alojz Dular—kemik, ekonomist, slikar in glasbenik

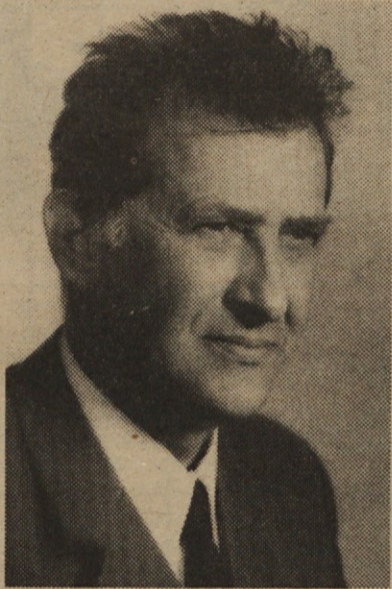
Na razstavi v Celju, ki je bila odprta v okviru prireditve in proslav ob dnevu borca, dnevu Iskre in 80-letnici EMO, je svoja dela razstavljal tudi Alojz Dular, inženir kemije, zaposlen v Iskra Commerce na Kotnikovi v Ljubljani.

Najin pogovor je najprej stekel prav o tej razstavi, za katero Alojz Dular meni, da je bila „čisto v redu“ le, da je na njej razstavljal premalo avtorjev.

„Lani je bilo na podobni razstavi v Sežani veliko več materiala kot letos v Celju, z edino razliko, da so bili razstavniki prostori v Sežani precej slabši. Predstavljanje je bilo zato v Celju neprimerno boljše. Mislim, da bi se moral tudi tale naš marketing bolj vključiti v organiziranje razstav, saj tega ne bi smeli prepustiti dvem, trem ljudem.“

Alojz Dular se je rodil leta 1920 v Slovenj Gradcu. V gimnazijo je hodil v Ljubljani, kjer ga je profesor za risanje navdušil za slikarstvo. Ta profesor je imel precejšen vpliv na vse dijake na bivši peti gimnaziji, saj jim je prepustil, da sami odločajo o tem, kaj bodo risali in v kakšni tehniki. Naš sogovornik se je takrat odločil za olje in paste.

„Več sem delal pastelov kot olj, ker mi je pač pastel bolj ležal. Od tematike pa mi osebno najbolj leži portret, oz. figuralika, ne pa kakšni pejzaži ali tihožitja, no tihožitja še nekako, pejzaže pa rišem le redko.“

kaj. V zadnjem času pastelov ni mogoče več dobiti, zato sem se lotil čistega akvarela in olja. Torej pri tistih redkih pejzažih uporabljam akvarel, ker je portret v akvarelu izredno težka stvar.“

Pri slikanju portretov pa je svoje čase uporabljal tudi akvarele. To je bilo med vojno, ko je bil zaprt v koncentracijskem taborišču Gonars. Tam je bil okoli 10 mesecev, potem ko so ga izpustili, pa je odšel k partizanom. Najprej je bil v bazoviški brigadi, zatem pri kulturnem centru IX. korpusa, kjer je nekaj časa igral pri vojaški godbi klarinet in saksofon. Svobodo je pričakal kot borec Kosovelove brigade v Koprivi na Krasu.

Po gimnaziji mu je najprej rojilo po glavi, da bi se vpisal na likovno akademijo, kljub temu pa se je odločil za študij kemije, ki jo je diplomiral po vojni leta 1947. Najprej se je zaposlil v Vodogradbenem laboratoriju v Ljubljani, od leta 1951 pa je Iskraš Najprej je delal na Inštitutu za elektrovezve, od leta 1964 pa v Iskra Commerce, kjer je zaposlen tudi danes. S prehodom ZTO v tedanji PSO, ali sedanji Iskra Commerce je prevzel oddelek „dežele v razvoju“, pozneje je skrbel le za Afriko, nato pa je prevzel oddelek „Francija, Benelux, Španija“. Od leta 1969 je zadolžen za organizacijo, informatiko ipd.

Čeprav se Alojz Dular ukvarja s slikarstvom že dolgo, pa je bilo pomanjkanje časa krivo, da ni še več risal. Prvič je organizirano razstavljal lani v Sežani, drugič na kolektivni razstavi Krajevne skupnosti Posavje, tretjič pa pred kratkim v Celju. Njegova dela na razstavi v celjskem mestnem parku so bila med najbolj gledanimi; kot dokaz, da je Alojz Dular dober slikar pa govori tudi to, da so si eno njegovo delo skušali „izposoditi“.

AVTOPORTRET

JESEN

gledam ga
kako zatrepeta
in
pade
vedno nižje
vedno bližje
k zemlji

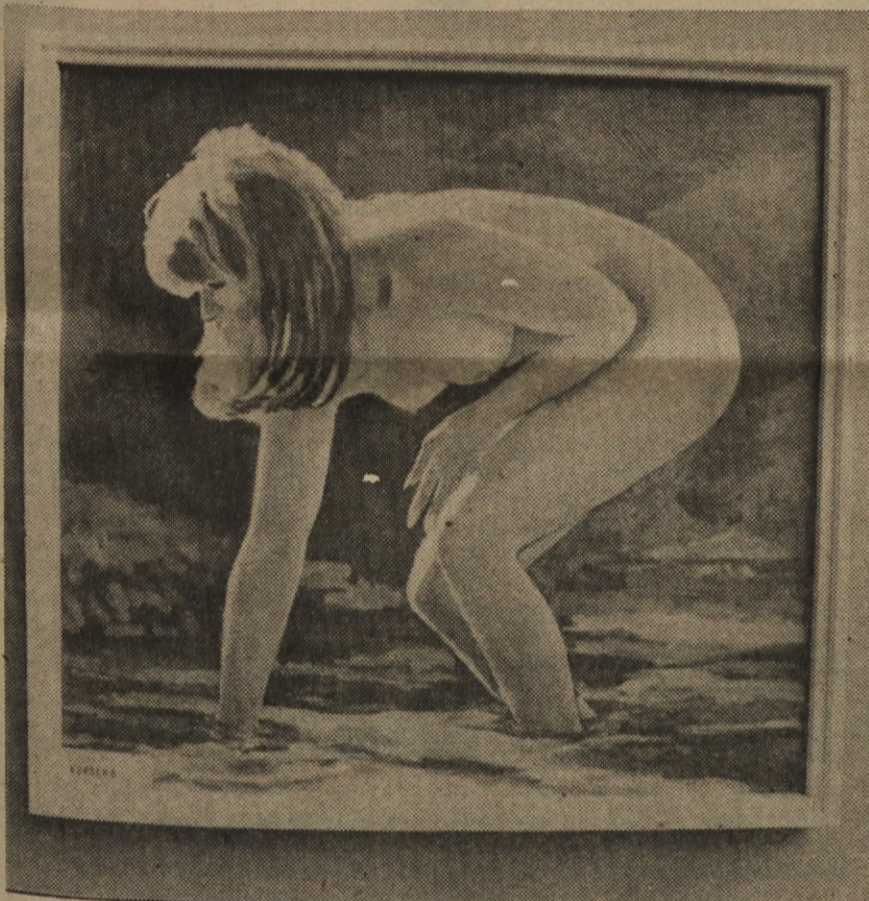
raz košje sonca
skozi oblake
veliko jesenskih trupel
je pod drevjem
ko grem mimo
dežne kaplje
se še niso posušile

smrt
v rumenem

veje potemniijo
ko listje odpade
korenine zaživijo ko listje odpade
električne žice ostanejo same
lastovke
so že zdavnaj odletele

MILENA

V PRIHODNJE BOMO V
ISKRA! POGOSTEJE PISALI O
USTVARJANJU NAŠIH LI-
KOVNIKOV.

Iz dokaj širokega izbora slik Alojza Dularja smo za danes izbrali naslednje tri, ki so bile tudi razstavljene v Celju: zgoraj — Kopalka, desno zgoraj: slikarjev Avtoportret in desno spodaj — Na plaži.

NA PLAŽI

Emajl v umetnosti

Tovarna EMO, ki je v ZP ISKRA, je ob praznovanju 80-letnice svojega obstoja organizirala razstavo, na kateri je v prvem delu prikazala zgodovinski pregled razvoja in dogodkov v tovarni. Drugi del razstave pa je bil likovni pod naslovom „emajl v umetnosti“. Na tej razstavi je razstavljal sedem likovnikov in to: Milan Lorenčak — akad. slikar, Mirko Knez, Dane Horvat, Marijan Zdolsek, Viktor Šuvan in Ivan Razboršek. Razstavljeno je bilo 93 eksponatov. Razstava je bila odprta od 24.6. do 4.7.1974. leta ter jo je obiskalo okoli 6.000 obiskovalcev.

Razstava „emajl v umetnosti“ je prva take vrste pri nas, po številu obiskovalcev pa je zelo lepo uspela. Zato vsa pohvala iniciatorjem in organizatorjem, ki so želeli pokazati, da se emajl, katerega proizvaja EMO, da uporabiti v likovne svrhe, oz., da se da s temi barvami, izdelovati lepe in koristne dekorativne izdelke, ki so tudi uporabni.

Tovarna je dala na razpolago barve, razne emajlirane proizvode (krožnike, posodo, skodele in razne elemente od štedilnikov) in prostor s pečko, kjer so likovniki risali in takoj dobili pečen izdelek ter so lahko videli, ali so dobro narisali, če so barve v redu in eventualne korekture spet takoj dobili nazaj. Ob tej priliki moram pohvaliti tovarišico Coklič Miro, ki je s tako ljubez-

nijo, pedantnostjo in dobro voljo pripravljala barve in izdelke, pekla in zopet pekla vse, kar smo narisali ali popravljali, in vseskozi je bila čudovito dobre volje.

Jaz sem se na poziv tov. Kneza odzval vabilu, da bi z emajlom risal na razne predmete. Moram priznati, da sem v začetku bil v zadregi, ker sem se prvič srečal s temi barvami. Tov. Knez mi je dal osnovne napotke in nato sem se lotil dela. S temi barvami (emajlom) se lepo dela, težava pa je le v tem, da se ne morejo delati lepi, oz. fini prehodi barv. Emajl je zrnate strukture, ki se v vodi ne stopi popolnoma, tako, da je bolj grob. Na koncu (delal sem samo 3 dni) sem že lepo obvladal tehniko risanja in mi je bilo zelo žal, da sem moral nehati. Porisal

sem 16 izdelkov. Prav toliko sem moral pustiti v tovarni EMO, ker je bil pogoj, da vsak lahko zase naredi toliko, kolikor bo naredil, oz. narisal za EMO. Mislim, da je ta pogoj malo prezahteven, ker pa je že bil — smo se ga pač morali držati. Ostali udeleženci so imeli prednost v tem, da so imeli dosti več časa za delo. Na razstavi je bilo od 92 eksponatov, 5 mojih.

Uspeh razstave in interes za razstavljene predmete kaže, da je dosti kupcev, ki bi radi kupili razne emajlirane proizvode kot okrasni predmet, ki bi bil istočasno tudi uporaben. To pomeni, da bi poleg proizvodov redne proizvodnje, kateri so okrašeni s tujo ornamentiko in okraski, bilo dobro in koristno na te proizvode dati domače motive vseh narodov Jugoslavije. Naša ornamentika (mislim na jugoslovansko) je tako raznolika in svojstvena, da bi te proizvode osvežila in približala našim kupcem. To bogastvo domače ornamentike gre počasi v pozabo — nalepke s tujo ornamentiko prinašajo k nam tudi tujo kulturo, zato menim, da bi morali več gojiti in uporabljati predvsem izročilo naših prednikov — koristiti okraske, ki so se rodili in živeli na naši zemlji. Izvirnost teh okraskov bi v naše domove, gostišča in turistične prodajalne prinesla

domačnost, obenem bi turistom in ostalim pokazali in dali zares naše kulturno izročilo, oz. originalen spominček. Zato predlagam, da bi EMO začel uporabljati to narodno blago, ki bi našim narodom in kulturi prineslo samo dobro. Nisem proti motivom, ki se sedaj uporabljajo — okusi so različni.

Tovariš Kač, ki v tovarni EMO vodi propagando, je dal lepo idejo — naj bi se to risanje vršilo vsako leto po en teden v njihovi tovarni. Ta predlog je zelo koristen ne samo zato, da se pokaže vsestranska uporaba emajla, temveč se daje možnost likovnikom amaterjem ZP ISKRA za novo obliko izražanja. Več likovnikov — več idej. Ne bi bilo slabo, če bi boljše risbe bile za nalepke v manjših serijah. Slišal sem, da je bilo mnogo interesentov na razstavi „emajl v umetnosti“, kateri bi radi kupili razstavljene predmete, ki pa niso bili naprodaj, ker bodo uporabljeni. Kot dekoracija v posameznih pisarnah in sprejemnici v tovarni EMO. Kopije bi bile dostopne ostalim izven tovarne in dosegle svoj namen širše — šle bi v svet, oz. v domove in druge objekte.

Kot 25-letni zbiralec narodnega blaga, predvsem ornamentike, sem pripravljen dati svojo zbirko na

vpogled. Mogoče bi bilo najbolj primerno in efektno, da bi razstavljal v tovarni EMO. Tako bi imeli priliko vsi, ki delajo na kreaciji in prodaji izdelkov tovarne EMO, videti in spoznati originalno ornamentiko Slovenije in ostalih narodov Jugoslavije in sveta. Kot sem že omenil, to naše narodno blago, ki je izvorno, lepo in vsestransko uporabno, bi prineslo v naše življenje domačnost in nam razumljivo kulturo. Vse, kar kupi naš ali tuji kupec, naj bi bil del naše kulture — na žalost v večini primerov kupi tujo kulturo ali pa kič, ki se rojeva kot kombinacija vpliva tuje motivike in nepoznavanja, kaj je zares naše in originalno. Taki proizvodi gredo v svet in nam delajo vse drugo kot dobro uslugo.

Razstava „emajl v umetnosti“ je tako dala novo in koristno idejo — zato bi s tem morali nadaljevati. Skušnje pri izbiri motivov, risanju in končno na razstavi naj bi nam dale koristne napotke za nadaljnje delo, afirmacijo izdelka in likovnika.

Razboršek Ivan

ISKRA

Številka 27 — 27. julij 1974

KRIŽANKA ZA RAZVEDRILO

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19				
20		21		22					23		24			25				26				
27			28		29			30		31			32					33				
34				35				36		37			38			39		40				
		41				42	43		44		45		46			47		48				
49	50		51		52			53		54		55			56		57		58			
59		60		61				62		63			64						65			
66			67				68			69			70					71				
		72						73				74					75					
76					77		78				79		80		81		82		83		84	
85				86		87				88		89		90		91		92		93		
94			95						96			97		98					99		100	
				101						102			103		104		105				106	
107	108					109		110					111		112				113		114	
115						116							117					118		119		
120					121					122		123			124				125		126	
127				128				129		130		131			132			133		134		135
					136					137		138			139			140			141	
		142																145				

Vodoravno: 1. avtomobilna oznaka za Kranj; 3. najavljen, sporočen; 11. deli podmornice; 18. pamet; 20. pregovor; 22. del planinske opreme; 23. kemični znak za element, ki ga uporabljajo v polvodniški tehniki; 25. potovalka, aktovka; 26. ena izmed TOZD Elektromehanike; 27. tovarna športnega orodja; 29. temovanje v kavbojskih veščinah; 32. dolina nad Planico; 33. poljska ptica; 34. signalno-varnostna naprava; 36. naša ljudska armada; 38. podzemlje pri starih Rimljanih; 39. Normani; 41. češka pritrdilnica; 42. predlog; 44. časovno razdobje; 46. okrajšano žensko ime; 47. predlog; 48. TOZD naše novomeške tovarne; 49. začetnici imena in priimka slovenskega slikarja; 51. umetnik v cirkusu; 54. menjačica; 56. potopitvi; 58. avtomobilna kratica za Karlovac; 59. vladarski naziv; 61. narek, neovrgljiv ukaz; 63. otok v Jadranskem morju; 64. mimohod vojaških enot; 65. spremljevalec ognja; 66. okrajšano tuje žensko ime; 68. računna tablica; 70. neprijetna spremljevalka spanja; 71. merska enota za papir; 72. nevarno orožje; 73. starinsko glasbilo; 74. reka na Štajerskem; 75. slovenski knez; 76. vrsta tujih cigaret; 78. znameniti italijanski slikar fresk (Guido); 80. planinski dom; 83. slabič; 85. medmet; 86. mehke čepice brez ščitnika; 88. Športni klub Olimpija; 90. vulkansko otočje severno od Sicilije; 93. tovarna avtomobilov v Mariboru; 94. avtomobilna kratica za Rijeko; 95. rimski državnik, pesnik in filozof; 96. gosta na poroki; 98. neumnica; 100. znak za seleno podobno kovino; 101. del jahalne opreme; 103. ugandski voditelj (Amin); 105. del telovadne prvine; 107. kolo - zelo tanko v primerjavi z njegovim premerom; 109. kostnica; 111. zemlji podoben kruh v Italiji; 113. zapisi zgodovinskih dogodkov; 115. kosilo; 116. vrsta vijakov; 117. nenravnost; 119. srbski pesnik in dramatik (Vojislav, č je č); 120. tuje moško ime; 121. rusko žensko ime; 122. gib, dejanje, preračunano na zunanji učinek; 124. osrednji predel Grčije (Atene); 126. izraelsko pristanišče; 127. del telesa; 128. lesena, ali kovinska posoda; 129. boginja nesreče; 131. kratica za italijanski radio in TV; 132. bogovi v germanski mitologiji; 133. del umetniškega imena prve slov. filmske igralke (... Rina); 135. začetnici

imena in priimka češkega kritika in literarnega zgodovinarja (1880-1939); 136. del dvokolesa; 137. gorovje v Mali Aziji; 139. strasti; 140. šalu podoben del ženske garderobe iz drugega krzna; 142. naš najboljši telovadec; 143. pozitivna elektroda; 144. izolacija; 145. okrasna vrtna cvetica.

Navpično: 1. žuželke, ki svetijo; 2. stikalna naprava za samodejno vključevanje električnega toka; 4. francoski kirurg in biolog, specialist za ožilje (presaditve tkiv); 5. priprava za pisanje; 6. steber za ojačitev zidu; 7. eden izmed čutov; 8. grški junak pred

Trojo; 9. igralna karta; 10. ne more govoriti; 11. obrtnik iz živilske stroke; 12. glavni števnik; 13. tako in tako; 14. požrešna riba; 15. ovratnica; 16. Avari; 17. veznik; 18. mesto v Istri; 19. izdelek tovarne na Pržanu; 21. Sibirska reka; 24. geometrijski pojem; 26. žensko ime; 28. Zolajev roman; 30. bodrilni klic na bikoborbah; 32. predpona, ki pomeni čez, onstran; 33. lepa hiša; 35. znamka ameriških avtomobilov; 37. naplačilo; 38. osebni zaimek; 40. gora v Karavankah; 43. tuje žensko ime; 45. Citroenov avto; 46. trboveljsko podjetje; 47. zgodnje jutro; 50. zasmehovanje; 52. izrazit predstavnik; 53. zdravilo v posebni obliki; 55. Estonec; 56. mesto v SRH

(tekstil. ind.); 57. pesem hvalnica; 59. merska enota v elektriki; 60. visok planinski vrh; 62. francoski filozof in kritik (Hippolyte); 64. športna trofej; 65. razdalja, ki jo doseže vrženi predmet; 67. star Slovan; 69. življenjska tekočina; 70. poljska cvetica; 71. dvojica; 76. srednjeazijsko pogorje; 77. ime znanega jugoslovanskega atleta (tekač); 78. upadanje gospodarske rasti; 81. odpadniki; 82. poudarjen opis; 84. prebivalci velikega kontinenta; 86. ime slov. gledališkega in filmskega igralca; 87. obnova izrabljenih strojev; 88. znani slov. profesor glasbe; 89. s prsti zaznati; 91. površine, območja; 92. kravica; 95. gnus; 96. vrsta

ameriškega plesa; 97. turško mesto; 99. Beotijci; 101. jo pušča čevljev v snegu; 102. sedanja kratica za naš Zavod za avtomatizacijo; 104. star veznik; 106. klica, poganjek; 108. plašč geometrijskega telesa; 110. mesto v Bački; 112. redko moško ime; 114. revno hrvaško področje; 116. madžarski politik (Janoš); 118. japonsko pristanišče na otoku Honšu; 121. glasbeni pojem; 123. sadež; 125. sveta gora v Grčiji; 128. ptica roparica; 130. moško ime; 132. krilo rimske vojske; 134. ženski pevski glas; 136. poslovna enota; 138. latinski predlog; 139. začetnici imena in priimka slovenskega igralca; 141. ploskovna mera.

Kranjska planinska transverzala

Prav gotovo bo planince razveselila vest, da bodo kmalu lahko zakorakali po novi planinski transverzali. Posebnost te poti bo v tem, da jo bo moč prehoditi v normalnih pogojih, v petih dneh in bo tako marsikomu izredno lepo dopolnilo dopusta, ko se vme z morja. V transverzali so zajeta tudi številna spominska obeležja iz NOB.

Začetek poti je na Jezerskem. Preko Ledin, oz. z Jezerskega sedla bo pot potekala prek Grintavcev (Rinka, Skuta, Dolgi Hrbet, Češka koč, Kočna, Grintavec), nato prek Kokrškega sedla čez Kalški greben na Krvavsko področje, čez Štefanjo goro, Možjanco in prehod na Storžičevo območje (Sv. Jakob, Hudičev boršt, Mali Grintavec, Mačensko sedlo, Bašeljski vrh, Dom na Kališču, Storžič in Polano), kjer bo zaključek poti, oz.

v Kranju. Skupaj bo približno 25 kontrolnih žigov, čas za prehod poti bo neomejen, pri čemer tudi ne bo odločilno zaporedje transverzalnih točk. Vsakdo, ki bo pot prehodil, bo prejel lično značko (je v izdelavi) in diplomu.

Idejo za transverzalo je dalo PD Kranj, ki bo pot pripravilo in usposobilo že naslednje leto, če bo le dovolj finančnih sredstev. Pri tej nameri je bila glavni motiv akcija za pospeševanje množičnosti. Izkušnje in zapažanja kažejo, da so za množično obiskovanje takih poti še najbolj zanimive kraje, ki jih je možno prehoditi v eni sezoni oziroma v nekaj zaporednih dneh. V množičnosti vidi tako kadrovske vir za specializirane dejavnosti, vrhunske dosežke kot tudi kadre za vzgojno-organizacijsko-ope-

rativne dejavnosti. Prav tako so take „krajše“ poti odskočišče za daljše in zahtevnejše poti, kot npr. Slovenska planinska transverzala, pot prijateljstva itd.

Kranjska planinska transverzala ne bo zanimiva le za kranjske planince pač pa tudi za planince ljubljanskega, kamniškega in drugih območij naše ožje in širše domovine, kakor tudi za tujce, saj bo potekala po prelepem gorskem svetu naših Karavank. Toda preden bo vse nared, bo treba še veliko dela, ki ga bodo s prostovoljnimi delom opravili predvsem kranjski planinci. V njihovih vrstah smo tudi člani kolektiva Elektromehanike in bomo tudi prispevali svoj delež tako pri nadelavi poti, markiranju in drugih delih. Upamo, da bo vse potekalo po predvidevanjih, da bomo lahko že drugo leto korakali po njej in si tako nabirali novih moči.

LEBAN PETER

Mladi iz Kranja v Oldhamu

VRNJEN OBISK ANGLEŠKIM MLADINCEM

Nedavno je odšla iz Kranja v pobrateno mesto Oldham v Veliki Britaniji skupina mladincev, ki vračajo obisk mladim iz tega mesta. Med njimi so tudi štirje mladinci iz MA Elektromehanike, kar je zelo pohvalno za naš aktiv. To je namreč znak, da so naši mladinci aktivni tako v domači organizaciji, kot tudi izven nje.

Nagrado v obliki potovanja so dobili: Janez Žakelj (za uspešno vodenje delovne brigade na Kozjanskem), Milan Papič (ki je že vrsto let delaven član, tako v MA Elektromehanika, kot tudi v predsedstvu pri občinski konferenci mladih delavcev), Damjan Hvala (kot dvakratni zmagovalac na tekmovanju športnikov Elektromehanike) ter Jože Perko za uspešno vodenje MA v preteklem obdobju.

Vodja skupine je Bojan Klemenčič, sedanjí sekretar ŽK Elektromehanike in dolgoletni mladinski funkcionar.

Vsem skupaj želimo prijetno bivanje v Angliji ter mnogo lepih vtisov. Lac

ZAHVALA

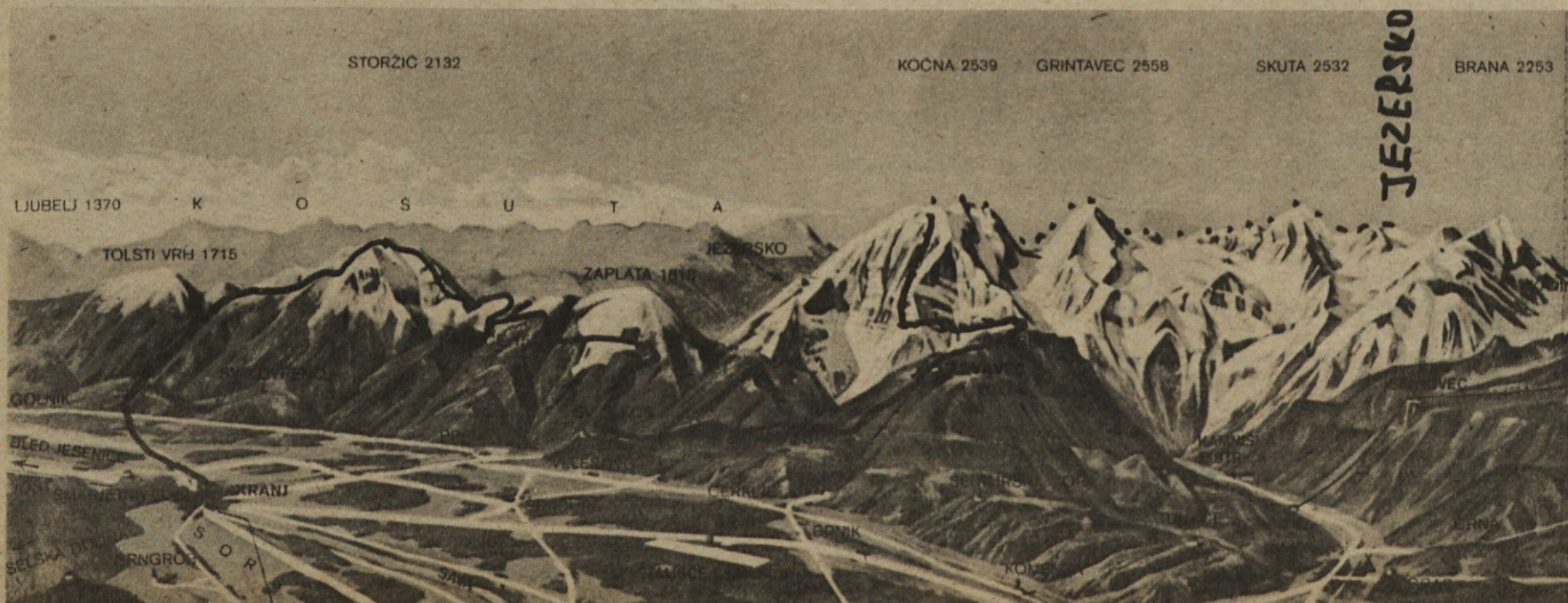
Ob bridki izgubi dragega moža IVANA GRILCA se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz obrata TEA Kranj za denarno pomoč in venec.

žena Tilka, sin Jani in hči Marinka

ZAHVALA

Ob smrti moje nenadomestljive mame ALBINE INTIHAR, roj. Cajhen se vsem sodelavcem ter sindikatu, še posebej pa predpostavljenim v IEZE - Avtomatika ter sodelavcem iz vzdrževanja najlepše zahvaljujem za razumevanje ter podarjeno finančno pomoč.

sin Edvard in hčerka Vera z družinama

ISKRA - glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente. Kranj - Urejuje uredniški odbor - Glavni urednik: Igor Slavec, odgovorni urednik: Janez Silc - Izhaja tedensko - Rokopisov ne vračamo - Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 2333 - Tisk: Združeno podjetje LJUDSKA PRAVICA-LJUBLJANSKI DNEVNIK, Ljubljana